

Verksamhetsplan 2022-2024

Budget 2022

Det är med stolthet som jag lägger fram budget 2022 med plan för 2023-24 för antagande. Det är en budget som både innehåller nödvändiga resursförstärkningar och medger att österåkersborna får behålla ännu mer av sina egna pengar.

Österåker är en attraktiv kommun och har sedan många år en stadig och positiv befolkningsutveckling. En positiv befolkningsutveckling är viktigt för kommunen då det ger ökade skatteintäkter och stärkt skattekraft, men också bidrar till ett stärkt lokalt näringsliv. Den senaste tioårsperioden har kommunen i snitt vuxit med 640 invånare per år. Antalet invånare i Österåkers kommun var enligt SCB per den sista augusti 2021 cirka 47 700, vilket är en ökning om cirka 1050 personer sedan årsskiftet.

Bostadsbyggnation, såväl som byggnation av offentliga och kommersiella lokaler håller den takt som behövs för att möta efterfrågan, både på kort och på lång sikt. Inom några år väntas byggtakten öka till en nivå på mellan 800-1100 nya bostäder årligen, vilket är i linje med det åtagande kommunen har i Sverigeförhandlingen.

Denna budget innehåller 116 miljoner mer i resursförstärkningar jämfört med föregående år, varav skolan tillförs 51 miljoner mer. Under de tidiga åren läggs mycket av grunden för läs- och skrivutvecklingen. Vi gör därför en särskild satsning på grundskolans tidiga år, årskurs F-3, där pengarna räknas upp med 3 procent. För resterande verksamheter (pedagogisk omsorg, förskola, fritidshem och grundskola årskurs 4-9) räknas pengarna upp med 2,2 procent.

Med trygghet kommer frihet. Frågan om trygghet och folkhälsa är ett prioriterat område i Österåkers kommun. Kommunen och dess verksamheter ska vara en trygg plats för invånare, brukare och besökare. Trygghetsarbetet fortsätter därför att vara en högt prioriterad fråga och resurser skjuts till för trygghetsskapande åtgärder. Många av resursförstärkningarna i budgeten har som syfte att vara trygghetsfrämjande, ur flera olika perspektiv. Kommunen kommer även att under året ta fram ett program för *Ett tryggare Österåker*.

Vi gör förstärkningar inom säkerhets- och krisberedskapsarbetet. Bland annat kommer ett projekt med en beredskapssamordnare att genomföras för att stärka upp inom krisberedskapsarbetet. Vidare kommer dricksvattenreserver och VMA-signalens räckvidd i kommunens alla delar ses över inom ramen för beredskapsarbetet. Tekniska nämnden får i uppdrag att tillsammans med Österåkersvatten utarbeta en krisberedskapsplan för dagvatten vid skyfall.

Österåkers kommun ska ha en nollvision vad gäller droger. Detta kommer att tydliggöras, dels genom att kommunens strategi gällande arbetet mot droger vässas, dels genom ett arbete för en drogfri skola. Det ska infrias bland annat genom utredning och införande av frivilliga och slumpvisa drogtester på kommunens högstadie- och gymnasieskolor, samt ett intensifierat arbete med informationskampanjer och samarbete med polis gällande användandet av narkotikahundar i kommunala skolor.

Inom området våld i nära relationer görs en resursförstärkning inför 2022. Våld i nära relationer är ett folkhälsoproblem, med allvarliga fysiska och psykiska konsekvenser för den som utsätts och kan även leda till svåra sociala problem. En förutsättning för att våldsutsatta ska få adekvat vård, stöd och hjälp är att våldsutsattheten upptäcks. För att säkerställa en hög kompetensnivå har alla medarbetare som arbetar med detta erhållit basutbildning om våld i nära relationer och utbildningen kommer fortsätta ges till nyanställda som inte tidigare gått aktuell utbildning. Ett relationsvåldsteam kommer också att inrättas.

Österåker är en kommun med ett rikt och varierat idrotts-, kultur- och friluftsliv och arbetet med att utveckla detta fortsätter under 2022, i linje med kommunens vision. Det handlar om Ekbackens framtida utveckling som ska utredas, en förstudie gällande ny simhall som ska genomföras och projektet gällande idrottsplats vid Ljusterö skola som ska genomdrivas. Även bibliotekens barn- och ungdomsverksamhet ska utvecklas under året.

Kommunalskatten sänks med 10 öre, vilket ger en skattesats på 16,90 kronor per intjänad hundralapp. Detta ökar ytterligare den enskildes frihet att själv få förfoga över sina egna pengar.

Med stor optimism om framtiden för vår vackra kommun och i trygg förvissning om att vår budget innehåller förstärkningar för fortsatt kvalitetsutveckling överlämnar jag denna budget till Kommunfullmäktige för antagande.

Åkersberga 2021-10-20

Michaela Fletcher (M)
Kommunstyrelsens ordförande

INNEHÅLL

1. VISION, MÅL OCH STYRNING	3
1.1 VISION 2040.....	3
1.2 KOMMUNFULLMÄKTIGES INRIKTNINGSMÅL.....	4
Mål 1: <i>Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.</i>	4
Mål 2: <i>Österåker ska ha en ekonomi i balans</i>	5
Mål 3: <i>Österåker ska vara den bästa skolkommunen i länet</i>	5
Mål 4: <i>Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning</i>	6
Mål 5: <i>Österåker ska ha en trygg miljö</i>	6
Mål 6: <i>Österåker ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka</i>	7
Mål 7: <i>Österåker ska ha en stark och balanserad tillväxt. Tillväxten ska vara ekologisk, socialt och ekonomiskt hållbar</i>	7
1.3 GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH LÅNGSIKTIG EKONOMISK PLANERING.....	8
1.4 FINANSIELLA MÅL	9
1.5 EKONOMISKA PRINCIPER	9
1.6 INTERN KONTROLL	10
1.7 FORTSATT FOKUS PÅ VERKSAMHETSUTVECKLING	11
2. BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR INFÖR 2022–2024	13
2.1 OMVÄRLDSFAKTORER.....	13
2.1.1 <i>Konjunkturläget</i>	13
2.1.2 <i>Konjunkturprognoser</i>	16
2.1.3 <i>Skatteunderlagsutveckling</i>	16
2.1.4 <i>Arbetsmarknad</i>	18
2.2 LOKALA FÖRUTSÄTTNINGAR.....	19
2.2.1 <i>Skatteintäkter och statsbidrag</i>	20
2.2.2 <i>Valfrihet</i>	20
2.2.3 <i>Samhällsbyggnad</i>	21
2.2.4 <i>Sverigeförhandlingen</i>	22
2.2.5 <i>Bostadsbyggande</i>	22
2.3 DEMOGRAFISKA FÖRÄNDRINGAR	23
2.3.1 <i>Demografisk försörjningskvot</i>	27
3. KOMMUNENS EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PERIODEN 2022–2024	29
3.1 EKONOMISK UTVECKLING	29
3.2 SKATTESATS, SKATTEINTÄKTER OCH STATS BIDRAG	30
3.3 PRISUTVECKLING OCH PERSONALOMKOSTNADER.....	31
3.4 PENSIONS KOSTNADER	32
3.5 PENG NIVÅER	33
3.6 RIKTADE STATS BIDRAG.....	34
3.7 MAXTAXAN INOM BARNOMSORG	34
3.8 OVERHEAD.....	35
4. VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER OCH RAMAR	35
4.1 VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	35
4.2 DRIFTBUDGET	36
4.3 INVESTERINGSBUDGET	38
4.3.1 <i>Avskrivningar</i>	39

5. FINANSIELLA INTÄKTER/KOSTNADER	39
6. LIKVIDITET OCH FINANSIERING AV INVESTERINGSBEHOV	40
7. AVSTÄMNING MOT FINANSIELLA MÅL	40
8. BALANSKRAV	41
9. KÄNSLIGHETSANALYS	41
10. KOSTNADS- OCH INTÄKTSBUDGET	42
11. RESULTATBUDGET	43
12. FINANSIERINGSANALYS	44
13. BALANSBUDGET	45
14. NÄMNDERNAS UPPDRAG OCH BUDGET	46
14.1 KOMMUNFULLMÄKTIGE	46
14.2 VAL- OCH DEMOKRATINÄMNDEN	47
14.3 KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN	48
14.4 FÖRSKOLE- OCH GRUNDSKOLENÄMND	50
14.5 GYMNASIE- OCH VUXENUTBILDNINGSNÄMNDEN	53
14.6 VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN	56
14.7 SOCIALNÄMNDEN	59
14.8 BYGGNADSNÄMNDEN	62
14.9 MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMND	64
14.10 TEKNISKA NÄMNDEN	66
14.11 KOMMUNSTYRELSEN	68

I. Vision, mål och styrning

I.1 Vision 2040

Österåkers vision, *Vision 2040*, ska ange riktningen för kommunens arbete framåt och ska genomsyra allt som görs i kommunen och varje beslut som fattas.

*Med kvalitet, trygghet och valfrihet i fokus,
skapar vi en hållbar framtid.*

Österåker - möjligheternas skärgårdskommun

Möjligheternas skärgårdskommun - I Österåker lever alla delar av kommunen. Här finns det trivsamma småstadslivet med sitt rika utbud, en grönskande och livfull landsbygd och vår vackra skärgård som är tillgänglig för såväl kommuninvånare som besökare. I Österåker lever du ett gott vardagsliv med närhet till det mesta som behövs. Här finns goda utbildningsmöjligheter, ett aktivt näringsliv, gott serviceutbud och många lokala arbetsplatser. På fritiden finns många aktiviteter att ägna sig åt inom idrott, kultur och friluftsliv. Här finns möjlighet till rekreation och aktivitet på hav och land. I Österåker kan du gå genom livets alla faser och genom egna val skapa en tillvaro som passar dig. Österåker präglas av idériakedom och delaktighet. Både medarbetare och invånare är medskapare av vår framtidskommun och tillsammans bidrar vi till en gemenskap och positiv utveckling för kommunens bästa.

I visionen lyfts fyra strategiska områden fram:

Kvalitet - Österåker står för hög kvalitet i all service och verksamhet som finansieras med kommunala medel. Verksamheten präglas av tillit och öppenhet. Invånaren står i fokus och arbetet syftar till ständiga förbättringar.

Trygghet - Österåker är en trygg kommun att leva och verka i, liksom att besöka. Här kan människor mötas, känna sig hemma och finna lugn. Trygghetsskapande åtgärder kombineras med långsiktiga och främjande insatser som ger resultat. Här finns trygghet genom hela livet.

Valfrihet - Österåker erbjuder ett brett utbud och stor valfrihet. Med stor mångfald inom välfärdstjänster, näringsliv, kultur- och

föreningsliv, så väl som god variation av naturtyper och bostadsmiljöer, finns många möjligheter att välja hur livet ska se ut.

Hållbar framtid - Österåker använder gemensamma resurser på ett sådant sätt att framtida generationers framtidsutsikter inte äventyras. Det handlar såväl om ekologi som om en ansvarsfull social och ekonomisk utveckling. Österåker har ett offensivt och innovativt förhållningssätt till hållbarhet och ger kommunens invånare förutsättningar att göra kloka val.

1.2 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Visionen tydliggörs bland annat genom Kommunfullmäktiges inriktningsmål och nämndernas resultatmål och indikatorer. Österåkers kommun arbetar efter en mål- och resultatstyrningsmodell, som utgör styrmodell för nämnderna avseende planering, uppföljning, analys och åtgärder. Som en del av styrmodellen tar respektive nämnd fram resultatmål, resultatindikatorer och mätmetod utifrån Kommunfullmäktiges inriktningsmål och indikatorer. Måluppfyllelsen återrapporteras tillsammans med en analys två gånger om året, i delårsrapporten och i verksamhetsberättelsen.

Kommunfullmäktige har fastslagit sju inriktningsmål med ett antal resultatindikatorer som anger förväntad riktning på lång sikt. Nämndernas fastslagna mål för 2022–2024 återfinns i bilaga 16.

Mål 1: Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service

Österåker har ambitionen att erbjuda service av hög kvalitet och ett gott bemötande i alla verksamheter, från första kontakten i kommunens servicecenter, till bemötandet, utbudet och tillgängligheten i idrottshallar, på kulturarrangemang och på biblioteken. Det ska gå lätt och snabbt att få kontakt med kommunen och svar på de frågor eller hjälp med de ärenden man har. Kundnöjdheten i kontakten med Österåkers kommun ska vara hög. Årliga servicemätningar utförs inom olika områden. Exempelvis mäts servicegraden vid invånarnas kontakt via telefon och mail med kommunen, och kundnöjdheten hos föreningar och företag. Resultatet från dessa undersökningar hjälper förvaltningarna att utveckla och förbättra kvaliteten.

Kommunens verksamheter ska på olika sätt vara tillgängliga. Det kan handla om öppettider på biblioteket, att snabbt få kontakt med rätt person på kommunen eller att få tydlig och korrekt information från verksamheten. Det handlar också om att få snabb hjälp, genom exempelvis skyndsam handläggning av ärenden, eller att felanmälningar ska hanteras inom avtalstid.

- Indikator: Nöjdhetsindex (NKI) i undersökningar
Nöjdhetsindex (NKI) i SKR:s Löpande insikt
(Stockholm Business Alliance)

Mål 2: Österåker ska ha en ekonomi i balans

Österåker ska ha en ekonomi i balans. En god ekonomi är en förutsättning för att kunna bedriva en bra och kvalitativ verksamhet. Målet för samtliga nämnder är därför att inte ha någon negativ avvikelse från fastställd budget. Vid en sådan avvikelse ska en analys och åtgärdsplan upprättas. Det finns också ett antal finansiella mål som styr kommunens arbete för en god ekonomisk hushållning (se avsnitt 1.4).

Det är också viktigt för verksamheterna att nyttja de tillgängliga resurserna på bästa möjliga sätt. Därför samordnas vissa insatser, både internt i kommunen, men också med andra aktörer för att kunna möta enskilda brukares behov och samtidigt optimera kommunens resurser.

- Indikator: Fortsatt god ekonomisk hushållning och fastställd åtgärdsplan vid eventuell negativ avvikelse.

Mål 3: Österåker ska vara den bästa skolkommunen i länet

Österåker ska erbjuda hög kvalitet i förskola och skola, där barn och elever utmanas, utvecklas och lär. Goda studieresultat och upplevd nöjdhet, trygghet och delaktighet, både för barn, elever och vårdnadshavare är viktigt för kommunen. Det ska finnas goda förutsättningar för barn och elever att lära, för pedagoger att undervisa och för rektorer att verka som pedagogiska ledare. En av de viktigaste förutsättningarna för barn och elevers lärande är pedagogerna, så behörig personal både i förskolan och i skolan är ett prioriterat område för kommunen, bland annat sker kompetenshöjande insatser genom en treårig satsning på undervisning i fritidshem. Flera av insatserna sker i samverkan med högskolor och universitet.

Österåker ska också erbjuda en likvärdig skola, där alla elever ges samma möjligheter till en god utbildning. Förutsättningar för detta 2022 ges genom olika typer av resursförstärkningar, dels för alla elever genom en ökning av grundpengen, dels till vissa förskole- och skolenheter genom olika typer av viktade bidrag, så som Salsa, skärgårdsstöd och strukturbidrag. Detta möjliggör för rektorer att anpassa sin verksamhet efter de förutsättningar som råder på den egna skolenheten genom att vid behov skapa mindre undervisningsgrupper, bilda särskilda undervisningsgrupper, satsa på fler specialpedagoger, eller anpassat läromedel. Under året har även samarbetet

med Skolverket och Uppsala universitet fortgått, Samverkan för bästa skola, där målet är just likvärdig skola. Tre förskolor och tre grundskolor har deltagit i projektet som avslutas sommaren 2022.

Indikatorer: Andel elever med behörighet till gymnasiet
   Lärarnas behörighet
   Minst godkänd i alla ämnen
   Vårdnadshavarnas nöjdhet inom
   förskoleverksamhet

Mål 4: Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning

Österåker har som mål att erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning. Brukarna ska uppleva nöjdhet, en hög kvalitet och god tillgänglighet i kommunens verksamheter. Den fysiska miljön, både i verksamheten och i den offentliga miljön, ska vara tillgänglig och attraktiv. Handläggare och personal ska ha väsentliga kunskaper och god kompetens inom respektive område för att kunna möta brukare och anhöriga på ett bra sätt. Det kan handla om andelen verksamheter som deltar i utbildning kring funktionsvariation eller andelen barn, elever och ungdomar som upplever att de är delaktiga i sin utbildning eller att anpassningar efter deras behov sker i mötet med kommunens verksamheter.

- Indikatorer: NKI hemtjänst
   NKI äldreboende
   Brukarundersökningar inom LSS

Mål 5: Österåker ska ha en trygg miljö

Invånare, medarbetare och brukare ska känna sig trygga i Österåkers kommun. Inriktningsmålet *Österåker ska ha en trygg miljö* spannar över många områden i kommunens verksamhet, från barn och unga i förskola, skola och föreningsliv, till trygghet för äldre och personer med funktionsvariation som är mottagare av insatser. Även trygghet på fritiden och i offentliga miljöer är områden som kommunen arbetar systematiskt med, bland annat genom den förvaltningsövergripande styrgruppen Trygghet och Säkerhet och den fleråriga satsning som har gjorts på attraktiv offentlig miljö. Brukare och invånare ska också känna trygghet i att kommunen hanterar ärenden på ett rättssäkert sätt och att insatser som görs bygger på vetenskaplig grund, professionens kunskap och erfarenhet, och inte minst brukarnas egna kunskaper och erfarenheter.

Trygghet har under lång tid varit ett prioriterat område för kommunen och under 2022 görs flera förstärkningar inom området för ett tryggare Österåker, framförallt gällande det främjande och förebyggande trygghetsarbetet, men även på arbetet med krisberedskap.

- Indikatorer: Trygghetsfrågor i undersökningar
Trygghetsindex för unga

Mål 6: Österåker ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka

Inriktningsmålet om ett långsiktigt hållbart samhälle utgör utgångspunkt för det arbete som ledde fram till kommunens miljömål, men hållbarhet är ett brett begrepp som inbegriper ekologisk, såväl som social och ekonomisk utveckling. Arbetet med att ta fram kommunens nya hållbarhetsramverk med anknytning till Agenda 2030 kommer att slutföras under 2022, liksom uppdatering av kommunens miljömål. Arbeta som prioriteras av nämnderna under rubriken hållbarhet går att koppla till både ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. För att förbättra den ekologiska hållbarheten ska den ekologiska statusen i sjöar, vattendrag och kustvatten förbättras, miljön och tillgängligheten vid kommunens friluftsområden ska bli bättre och andelen miljöbilar ska öka i organisationen. Det strategiska miljöarbetet har utvecklats de senaste fem åren, och ska fortsätta bli bättre åren som kommer. Gällande social hållbarhet har flera nämnder som mål att arbeta mer med brukare och invånare som medskapare genom medborgardialoger och genom ökat inflytande i beslut som rör den egna personen eller anhörig. Även tidiga skyddsfaktorer finns med som mål, så som andelen som är behöriga till, och som studerar i, gymnasieskolan.

Mål 7: Österåker ska ha en stark och balanserad tillväxt. Tillväxten ska vara ekologisk, socialt och ekonomiskt hållbar

Österåker växer. Kommunen vill skapa förutsättningar för en hållbar och balanserad befolkningsutveckling och tillväxt genom samordnad planering av bostäder, infrastruktur, omsorg, arbetsplatser, handel, utbildning och fritid. I Österåker arbetar därför förvaltningarna tillsammans kring de strategiska planer och dokument som pekar ut riktningen för utbyggnad av Österåker. För att ytterligare förstärka det kommunövergripande arbetet inom området har två förvaltningsövergripande styrgrupper tillsatts: Styrgruppen för Samhällsfastigheter, samt Styrgruppen för Framtid och utveckling.

Inom målet arbetar nämnderna även för att möta den ökade befolkningen på ett hållbart sätt, exempelvis genom att erbjuda ett rikt och varierat kultur- och

friluftsliv och att bidra till att på ett effektivt sätt möta de ökade behoven som befolkningstillväxten innebär.

- Indikatorer: Antal nya bostäder
  Antal nya arbetsplatser

1.3 God ekonomisk hushållning och långsiktig ekonomisk planering

En god ekonomi är en förutsättning för att kunna förverkliga den politiska visionen. God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv innebär att kommunen använder de gemensamma resurserna varsamt och att kommunens invånare får ut så mycket som möjligt för sina skattemedel. Utifrån ett finansiellt perspektiv innebär det att morgondagens kommuninvånare kan försäkras minst samma servicenivå som dagens kommuninvånare. Det innebär att kommunen bygger upp en god ekonomisk hushållning för att kunna möta oförutsedda konjunktursvängningar och demografiska förändringar.

I kommunens planerings- och styrprocess ingår att ta fram en tioårsprognos vartannat år. Syftet är att skapa ett underlag som beskriver den långsiktiga ekonomiska utvecklingen i kommunen och som kan ligga till grund för politiska ställningstagande inför exempelvis budget- och verksamhetsplan. Långsiktig ekonomisk planering för 2022–2031 har under 2021 antagits av Kommunfullmäktige (KF § 5:7 2021-06-21). Den långsiktiga ekonomiska planeringen visar att kommunen är, och kommer fortsätta vara, i en period av tillväxt. Under prognosperioden beräknas befolkningen växa med cirka 30 procent, från knappt 46 650 invånare 2020, till drygt 62 000 invånare 2031.

När det gäller befolkningsstrukturen är det framförallt de yngsta åldersgrupperna (0-5 år) och de äldsta (80 år och äldre) som beräknas växa i förhållande till övriga grupper under prognosperioden. För att kunna möta invånarnas behov av, och förväntningar på, kommunala tjänster och kommunal service behöver investeringar göras inom de olika verksamhetsområdena för att möta behovet.

Under hösten 2021 lämnades ett betänkande (SOU 2021:75) av utredningen *En effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner* över till regeringen. Utredningen innebär förändringar som kommer att påverka kommunens planerings- och styrningsprocess framöver. Förändringarna kommer tidigast att träda i kraft 2023. Framförallt föreslås att ett tioårigt program för god kommunal hushållning ska upprättas. Programmet föreslås innehålla mål och riktlinjer för hur en god kommunal hushållning ska nås genom långsiktiga mål för årets resultat, soliditet inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelsen, självfinansieringsgrad av investeringar samt för låneskulden. Programmet

föreslås också innehålla riktlinjer för tillåten risk vid placeringar och upplåning, samt ändamål för och hantering av en eventuell resultatreserv. Även kommunala bolag, samt kommunala stiftelser och föreningar ska omfattas av programmet.

1.4 Finansiella mål

För att kunna styra kommunens verksamhet ur ett finansiellt perspektiv krävs att finansiella mål sätts, som i sin tur ska stödja kommunens verksamhetsplan. De övergripande finansiella målen inför budget 2022 och plan 2023–24 är:

- Nettokostnadsandelen ska högst motsvara 99 procent av skatteintäkter och bidrag som utgiftstak
- Kommunens utdebitering hålls så låg som möjlig under 2022–2024. För 2022 är den 16,90 öre
- Kostnadsutveckling per invånare ska inte överstiga 3 procent i snitt under mandatperioden
- Högst 50 procent av pensionskostnader inklusive löneskatt avseende pensionsåtaganden före 1998 som betalas ut årligen, kan finansieras av tidigare reserverade medel i eget kapital
- Minst 50 procent av investeringsvolym som överstiger årets avskrivningar (avskrivningar exklusive exploatering) ska finansieras med årets resultat
- Årets resultat som överstiger 2 procent av eget kapital kan reserveras för resultatutjämningsreserv i balansräkning under posten eget kapital

Kommunen har med stöd av finansiella mål och god ordning på ekonomin haft starka resultat under de senaste åren. Totalt har 699,2 mnkr reserverats för ansvarsförbindelsen avseende pensioner. Detta motsvarar hela pensionsskulden avseende före 1998. Soliditeten uppgår till cirka 48 procent exklusive pensionsskuld före 1998 (inklusive ansvarsförbindelse cirka 23 procent) vid bokslutet 2020. Österåkers kommun har reserverat cirka 225 mnkr inom resultatutjämningsreserven (RUR) för att använda i sämre tider till följd av exempelvis en lågkonjunktur.

1.5 Ekonomiska principer

Principiella ställningstaganden och ärenden av större vikt kopplat till budget och ekonomi ska alltid behandlas av Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige. Det kan till exempel handla om taxor och avgifter.

Kommunfullmäktige tilldelar nämnderna en nettoram bestående av kostnader och intäkter för driften. Kommunfullmäktige kan ange särskilda ändamål som vissa delar av anslaget ska användas till, i övrigt har nämnden rätt att inom tilldelad kostnads- och intäktsram omfördela resurser mellan verksamhetsområden, efter avstämning med ekonomiavdelningen. För Produktionsutskottet kan inte omfördelning ske mellan verksamhetsområden, men däremot mellan enheter inom verksamhetsområdet (undantaget är anslagsfinansierade verksamheter). Respektive nämnd ska upprätta en internbudget enligt Kommunfullmäktiges ramar, samt läsa in budgeten i ekonomisystemet senast den 31 januari 2022.

Tilldelade ramar utgör den yttersta restriktionen för verksamheten. Beslut som fattas av nämnden ska rymmas inom tilldelad ram. Större förändringar eller avvikelser från vad Kommunfullmäktige beslutat måste behandlas av Kommunfullmäktige.

Avvikelser som uppstår under innevarande budgetår ska så långt det är möjligt hanteras av nämnderna inom tilldelad budgetram. I de fall avvikelser inte går att hantera inom tilldelad budgetram, exempelvis kopplat till större förändringar i volymer, kommer istället hanteras i kommande års budget, där nämnderna kompenseras för volymförändringar.

Alla ärenden som medför ekonomiska konsekvenser utöver nämndernas tilldelade ramar för innevarande budgetår eller som innebär ekonomiska konsekvenser på längre sikt, ska stämmas av med ekonomiavdelningen innan handlingar lämnas över till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige för behandling.

Nämnderna ska göra ekonomiska uppföljningar sex gånger under året: februari, mars, april, juni, september och oktober. I uppföljningen per mars och september ska nämnderna redovisa läget för riktade bidrag. Utöver månadsuppföljningarna görs ett delårsbokslut per augusti och därefter ett årsbokslut och en årsredovisning.

1.6 Intern kontroll

Både policy och riktlinjer för intern kontroll har uppdaterats under 2020/2021 och har antagits av Kommunfullmäktige. En risk- och väsentlighetsanalys har genomförts av en arbetsgrupp i Kommunstyrelsens förvaltning, vilket har resulterat i fyra kommungemensamma kontrollmoment som ska ingå i samtliga nämnders internkontrollplaner.

1. a) Kontrollmomentet består av två delar. Den första delen syftar till att säkerställa att förvaltningens intäkter och kostnader är korrekt konterade utifrån SKR:s Kommun-Bas (kontoplan för kommuner) avseende konto

och verksamhet. Detta ska följas upp i samband med månadsuppföljning, samt delårs- och årsbokslut.

b) Den andra delen syftar till att säkerställa att gemensamma verksamheter som avser flera kärnverksamheter enligt SKR:s definition blir korrekt fördelade inför kommunens inlämning av räkenskapsammandraget till SCB. Det är budgetansvarig chef som ansvarar för båda delarna av kontrollmomentet.

2. Kontrollmomentet syftar till att säkerställa att avdelningarna eller enheterna på respektive förvaltning har upprättat registerförteckningar över sina personuppgiftsbehandlingar i enlighet med dataskyddsförordningen artikel 30. Chef på respektive avdelning eller enhet ansvarar för att registerförteckningen fortlöpande hålls uppdaterad och att en översyn av registerförteckningen görs årligen eller när det av omständigheterna annars är påkallat.
3. Kontrollmomentet syftar till att säkerställa att kontroll av löneutbetalningar görs månadsvis för att förhindra att felaktiga löner betalas ut. Det är lönesättande chef som är ansvarig för att kontrollera att den personal som denne ansvarar för får en korrekt lön och att det finns rutiner som säkerställer detta.
4. Kontrollmomentet syftar till att säkerställa att uppgifter som levereras till andra myndigheter i statistiksyfte kvalitetssäkras för att förhindra felaktigheter i officiell statistik. Det är ansvarig chef som ansvarar för att kontrollera att de uppgifter/statistik som lämnar kommunen är kvalitetssäkrad och att det finns rutiner som säkerställer detta.

Kontrollmomenten ska följas upp av respektive nämnd och återrapporteras i verksamhetsberättelsen. Utöver de centralt beslutade kontrollmomenten har nämnderna genomfört en egen risk- och väsentlighetsanalys för att få fram ytterligare ett antal kontrollmoment, vilka är verksamhetsspecifika. Dessa återfinns i bilaga 17.

1.7 Fortsatt fokus på verksamhetsutveckling

Att erbjuda en trygg kommunal verksamhet med hög kvalitet kommer att bli en utmaning för alla kommuner framöver, så även för Österåker. Bland annat klimatförändringar och demografiska förändringar kommer troligtvis att medföra ökade kostnader. Som skärgårdskommun är Österåker på olika sätt särskilt utsatt för den pågående klimatförändringen som kommer att innebära förändrade förutsättningar och nya krav på kommunen och dess invånare. Här kommer ny teknik sannolikt att spela en mycket viktig roll, både

för att begränsa, men också för att hantera effekterna av klimatförändringarna. Den demografiska utvecklingen ökar trycket på offentlig sektor, med en större andel äldre och en minskande andel förvärvsarbetande. Österåker är med sin starka tillväxt inget undantag. Befolkningen ökar stadigt och befolkningstillväxten prognostiseras vara cirka 30 procent över de närmsta tio åren, vilket innebär att kommunens invånare beräknas vara drygt 62 000 2031. Sammansättningen av befolkningen följer trenden med en högre andel äldre invånare än tidigare, något som sätter press på välfärdsuppdrag och kompetensförsörjning. Organisationen måste därför fortsätta hitta nya sätt att arbeta och att utveckla verksamheten i syfte att effektivisera användningen av kommunens resurser. Det kommer krävas olika typer av resursoptimering, både inom administrativ verksamhet och inom kärnverksamheten för att klara det framtida välfärdsuppdraget och för att möta en växande och allt äldre befolkning.

För att verksamhetsutvecklingen ska ge goda effekter behövs en strategi som kan ge nämnderna och förvaltningarna vägledning i hur olika utvecklingsinsatser ska prioriteras och drivas. Arbetet med att ta fram en strategisk verksamhetsutvecklingsplan, med syfte att säkra en god effektivitet och en god kvalitet i verksamheten, på både kort och lång sikt har påbörjats under 2021 och ska slutföras och implementeras i planerings- och styrningsprocessen 2022. Planen ska peka ut riktningen gällande verksamhetens utveckling, med särskilt fokus på digitalisering, välfärdsteknik och processorienterat arbetssätt som metoder i den kommunala verksamheten. Planen ska beskriva kommunens förflyttning från nuläge till önskat framtida läge och prägla kommunens vägval och prioriteringar framöver.

Det är en ständig balansgång mellan att säkra kvaliteten i den befintliga verksamheten och att driva den utveckling som behövs för att kunna säkra den framtida kvaliteten. Nyckeln ligger i att skapa såväl kultur som struktur för att uppmuntra och ta om hand engagemang och initiativtagande i organisationen. Kraften i förbättringsarbete ligger i att många är med och bidrar och att det sker över längre tid. Även ledarskapet i organisationen, på alla nivåer, spelar en mycket stor roll. Genom omvärldsbevakning kan kommunen lära av de organisationer som redan prövat och lyckats och i utvecklingsfrågor som är unika för Österåkers förutsättningar, kan det också finnas behov av att våga gå först. All utveckling framåt ska ske med fokus på de grupper och människor som organisationen finns till för, det vill säga de som bor, verkar och besöker Österåker. Under 2021 har därför arbetet påbörjats med att skapa en struktur för att uppmuntra till och ta hand om utvecklingsinitiativ i organisationen. Strukturen ska implementeras och börja användas under 2022.

En viktig del i verksamhetsutveckling och kvalitetsutveckling är att ha tillgång till goda underlag och fakta för att kunna fatta beslut och vidta åtgärder. Kommundirektören får i uppdrag att undersöka kommunorganisationens behov av, och förutsättningar för, införandet av ett business intelligence system (BI-system), som kan vara ett stöd i arbetet för kommunens verksamhetsutveckling.

2. Budgetförutsättningar inför 2022–2024

2.1 Omvärldsfaktorer

För att kunna planera och förutse utvecklingen de kommande åren är det viktigt att analysera de omvärldsfaktorer som påverkar Österåkers utveckling. Den ekonomiska situationen i världen, Europa och Sverige påverkar kommunens ekonomiska förutsättningar på både kort och lång sikt och beaktas i budgetarbetet. Det kan handla om global utveckling, nya lagar och förordningar, utveckling av konjunktur, skatteunderlag, arbetsmarknad och penningpolitik. Antaganden och prognoser görs utifrån idag kända faktorer och ett antal framtida troliga scenarion.¹

2.1.1 Konjunkturläget

De ekonomiska förutsättningarna förändrades när covid-19 utvecklades till en pandemi. Restriktioner, nedstängningar och social distansering hade en negativ påverkan på ekonomin och i Sverige var den som störst det andra kvartalet 2020 när BNP föll med 8 procent. Det var exporten som bidrog mest till BNP-fallet, och det var också det område som återhämtade sig snabbt därefter. När smittspridningen sjönk under sommarmånaderna 2020 påbörjades en snabb återgång och den senaste statistiken visar att den svenska ekonomin som helhet återhämtat sig väl.

Investeringar sjönk andra kvartalet förra året, men inte lika kraftigt som många andra delar av ekonomin och under 2021 är det framförallt investeringar som har drivit på den positiva ekonomiska utvecklingen. Återhämtningen har skett snabbt och investeringarna ligger nu på en högre nivå än före pandemin.

Exporten har däremot haft en svag utveckling, bland annat på grund av brist

---

¹ Källor till avsnitt 2: Konjunkturinstitutet, *Konjunkturläget september 2021*, *Konjunkturbarometern september 2021*; SKR: *Budgetförutsättningar för åren 2021–2024*; Regeringens Budgetproposition 2021/22:1; ESV: *Prognos, statens budget och de offentliga finanserna, september 2021*; SCB: *Sveriges ekonomi i statistiskt perspektiv nr. 7-8 och 9*. Arbetsförmedlingen: *Arbetsmarknadsutsikterna våren 2021*.

på insatsvaror och logistikproblem. SCB:s månadsvisa BNP-indikator visar på en oväntad stor nedgång i augusti. Flera faktorer ligger bakom nedgången, men minskad varuexport är det som särskilt utmärker sig.

Som en reaktion på pandemiutbrottet förändrades människors beteende, vilket medförde att hushållens konsumtion minskade kraftigt våren 2020. Från och med den 29 september har regeringen, utifrån Folkhälsomyndigheten rekommendation, beslutat att de allmänna råden och rekommendationer riktade mot verksamheter tas bort då de inte längre är motiverade ur ett smittskydd- och folkhälsoperspektiv. Det innebär att det inte längre finns några restriktioner som bedöms hålla nere efterfrågan i ekonomin, som till exempel bestämmelser kring publiktak, restaurangbesök eller rekommendation att jobba hemifrån. I takt med att vaccinationsgraden ökat under våren har många också börjat återgå till mer normala vanor. Som en följd ses uppgången inom hotell- och restaurangbranschen och, i kvartal två, även uppgång gällande klädkonsumtion. Att fler börjar återgå till ett liv mer likt det före pandemin märks också i att pengar spenderas utomlands i samband med resor. Konjunkturinstitutets (KI) Konjunkturbarometer mäter hushållens och företagets syn på ekonomin och visar i september på ett fortsatt starkt stämningsläge i svensk ekonomi.

Jämfört med många andra länder har de nordiska länderna klarat sig relativt bra. För Sverige, Norge, Finland och Danmark låg BNP-nivån vid andra kvartalet 2021 en bit över nivån vid inledningen av 2019. I USA har BNP återhämtat sig till samma nivå som före pandemin, medan euroområdet som helhet har en bit kvar. De fyra största EU-länderna (Spanien, Tyskland, Frankrike och Italien) är ännu inte i nivå med inledningen av 2019. Det som främst tynger återhämtningen för dessa länder är hushållens konsumtion som är fortsatt låg, till skillnad mot Sverige som hämtat in en stor del av tappet i hushållens konsumtion. I EU-området står hushållens konsumtion för drygt hälften av BNP, och för Sveriges del uppgår den till 45 procent av BNP.

Studier visar att vaccin ger ett gott skydd mot allvarlig sjukdom och i takt med att allt fler blir vaccinerade kan länder släppa restriktioner och öppna upp. Sverige har en förhållandevis hög vaccinationsgrad liksom EU-området. I många ekonomier stöds återhämtningen dessutom av en expansiv ekonomisk politik. När samhällen öppnar upp stiger hushållskonsumtionen snabbt och inom vissa branscher förekommer det att företag har svårt att möta den stigande efterfrågan. Tämmligen dålig tillgång till vaccin och mindre utrymme att föra en expansiv finanspolitik väntas medföra att återhämtningen för ekonomier i låginkomstländer går långsammare. I Sverige och EU-området väntas återhämtningen fortsätta under 2021 och i USA väntas BNP-tillväxten 2021 bli den högsta på 25 år.

Inflationen mätt med fast bostadsränta (KPIF) har ökat under första halvåret 2021 från en förhållandevis svag nivå under 2020. Energipriserna väntas bidra till att inflationen ökar under 2021 och dessutom har producentpriser i Kina och containerfraktpris ökat, vilket spär på inflationen. KI bedömer att problemen kommer avta under 2022 och att inflationen då faller tillbaka. Prisökningarna bedöms tillfälliga och Riksbanken bedöms därför hålla reporäntan på noll 2021 och 2022.

För att minska de ekonomiska effekterna har den svenska regeringen och svenska myndigheter vidtagit åtgärder. Vid inledningen av krisen omfattade åtgärderna olika typer av stöd till näringslivet, kommuner och regioner med syfte att rädda jobb och, så långt det var möjligt, undvika konkurser. Nu riktas stimulanserna istället mot att stimulera hushåll och företagens efterfrågan. Regeringen menar att de i budgetpropositionen lyfter reformer om 74 miljarder kronor inför 2022. I propositionen lyfter regeringen framförallt fram att hushållen får sänkta skatter, kommuner och regioner får ökade statsbidrag, att de ska vara en ökad takt i klimatomställning, att fler ska komma i arbete, förstärkningar inom välfärden, satsningar på trygghet, samt satsningar för fortsatt hantering av pandemin.

Förslag till reformer i budgetpropositionen 2022:

- Höjda transfereringar och sänkta skatter till hushåll - 19 mdkr
- Subventioner till företag - 7 mdkr
- Statlig konsumtion och investeringar - 19 mdkr
- Statsbidrag till kommuner och regioner - 20 mdkr

Det är fortsatt stor osäkerhet kring den framtida ekonomiska utvecklingen och osäkerheten är framförallt kopplad till pandemin. Risker som finns är exempelvis en ojämn vaccinationstillgång i världen med risk att nya och mer smittsamma mutationer kan uppstå. Viljan att vaccinera sig varierar mellan länder och risk finns för nya nedstängningar och restriktioner. Störningar i leverans- och värdekedjor kan förhindra företagets produktion i större utsträckning, och under längre tid, än vad prognosmakare förutspått. I konjunkturbarometern senaste undersökning svarade företag inom industrin att ”andra faktorer” var det största hindret för att öka sin produktion, och inom denna kategori döljer sig bland annat leveransproblem.

Det kan också uppstå en ännu starkare efterfrågan när samhällen öppnar upp än vad prognosmakare förutspått, vilket kan få positiva effekter på ekonomin. En risk finns dock att utbudsbegränsningar ger en högre inflation och faller inte inflationstakten tillbaka finns en risk att räntor höjs tidigare än prognostiserats, vilket dämpar effekten av tillväxten.

Vid sidan av pandemin finns ytterligare osäkerhetsfaktorer i den globala utvecklingen som kan påverka återhämtningen. Ett exempel är osäkerheter i Kina på grund av hög belåningsgrad inom fastighetssektorn, där det finns en möjlig risk att finansmarknaden drabbas. Andra risker är cyberhot, klimatförändringar och extrema väderhändelser som kan innebära stora kostnader för samhället.

2.1.2 Konjunkturprognoser

Det finns ett flertal prognosinstitut som gör prognoser över den framtida ekonomiska utvecklingen. Österåkers kommun tar hänsyn till de antaganden som SKR gör rörande den ekonomiska utvecklingen, men bevakar flertalet prognoser och indikatorer, som till exempel regeringens prognoser, samt Ekonomistyrningsverket (ESV) och Konjunkturinstitutets (KI) bedömningar.

I SKR:s beräkningar för ekonomin görs prognosberäkningar för 2021 och 2022, därefter antas ett medellångt scenario över ekonomin för åren 2023-2025. SKR bedömer att det kommer råda lågkonjunktur under 2022 och att en mer normal konjunktur nås 2023. En hög tillväxt i efterfrågan väntas leda till en succesiv nedgång i arbetslösheten, men som fortsatt beräknas ligga på en högre nivå än före pandemin.

KI bedömer att Sverige går in i en mild högkonjunktur under andra halvåret 2022 och att konjunkturförstärkningen slår igenom på arbetsmarknaden, vilket gör att arbetslösheten faller tillbaka till 7,1 procent i slutet av 2022.

Ett antal år av svag konjunktur får stor påverkan på arbetsmarknaden och SKR gör bedömningen att antalet arbetade timmar ökar med 2,2 procent 2021 och med 2,8 procent 2022, samt att arbetslösheten minskar från 9,0 procent 2021 till knappt 8,5 procent 2022.

SKR prognostiserar en högre inflation än ESV och regeringen för 2022 och framåt. Enligt SKR förväntas en inflation på drygt 2 procent under 2022, för att därefter minska under inflationsmålet om 2 procent 2023. SKR menar att regeringens föreslagna satsningar på 74 miljarder till budgetår 2022 bör höja efterfrågan i ekonomin avsevärt och att det främst är dessa satsningar som påverkat förändringen i den senaste skatteunderlagsprognosen men även en förbättring av konjunkturen.

2.1.3 Skatteunderlagsutveckling

Kommunsektorn är i mycket stor utsträckning beroende av skatteunderlagsutvecklingen i såväl den egna kommunen som i riket. Utveckling av hela samhällsekonomin är viktig, då den dominerande inkomstkällan utgörs av skatteintäkter. Bedömningen av skatteunderlagstillväxten är mycket osäker de kommande åren mot bakgrund av den så kallade konjunkturkollaps som

drabbat sysselsättning och lönesummor, trots de åtgärder som vidtagits för att dämpa effekterna på svensk ekonomi.

Skatteunderlagstillväxten för 2020 är preliminärt 2,1 procent, vilket visar den lägsta tillväxten på tio år. Orsaken är den kraftiga konjunktur nedgång som pandemin orsakade, där antalet sysselsatta minskade, sjukfrånvaron bland sysselsatta ökade och den arbetade tiden per person minskade kraftigt. Minskningen i skatteunderlaget motverkades genom permitteringslöner och ökade löneutbetalningar kopplat till arbetslöshet och sjukersättning. 2021 väntar SKR en förbättring av skatteunderlagstillväxten jämfört med 2020, vilket framförallt beror på att lönesumman växer och att antalet arbetade timmar väntas öka. SKR bedömer en skatteunderlagstillväxt om drygt 4 procent 2021 och 2022. I samband med direktivet prognostiserade SKR en skatteunderlagstillväxt om drygt 3 procent 2021 och drygt 4 procent 2022.

Tabell 1: Olika skatteunderlagsprognoser, procentuell förändring mellan år 2020–2024

	2020	2021	2022	2023	2024	2020–2024
SKR, sep	2,1	4,3	4,2	3,7	3,3	18,9
Reg sep*	2,0	4,3	3,8	2,8	2,8	16,7
ESV sep	2,2	3,9	3,0	3,3	3,5	17,0
SKR aug	2,1	3,7	3,6	3,4	3,1	16,9

Källa: Ekonomistyrningsverket, regeringen, SKR. (*Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2021 och 2022)

I den skatteunderlagsprognos som regeringen presenterade i september ökar skatteunderlaget med 16,7 procent på fem år, vilket är något mindre än SKR:s senaste prognos. Dock är regeringen och SKR snarlika i sin bedömning de närmsta åren. De ändringar som finns i budgetpropositionen för 2022 ingår inte i ESV:s prognos över skatteunderlaget och skillnader mellan SKR:s och ESV:s prognos förklaras troligen till stor del av denna skillnad. Österåkers budget utgår i huvudsak från SKR:s prognos i augusti.

Tabell 2: Prognosinstituts bedömningar kring ett antal indikatorer (Procentuell förändring om inte annat anges)

SKR, 30 sep 2021	2020	2021	2022	2023	2024
BNP*	-2,9	4,3	3,6	1,6	1,4
Sysselsättning, arbetade timmar*	-3,8	2,2	2,8	1,2	0,7
Arbetslöshet, procent av arbetskraften 15-74 år**	8,8	9,0	8,5	8,1	7,8
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,1	2,9	2,5	2,5	2,6
Timlön, Nationalräkenskaperna	4,9	2,5	1,6	2,5	2,6
Inflation, KPIF	0,5	2,2	2,1	1,8	2,0
Inflation, KPI	0,5	1,9	2,1	1,9	2,3
ESV, sep 2021	2020	2021	2022	2023	2024
BNP*	-3,0	4,3	3,2	1,5	1,5
Arbetade timmar, kalenderkorrigerade värden	-3,8	2,5	2,7	0,8	0,6
Arbetslöshet, procent av arbetskraften 15-74 år	8,3	8,6	7,4	7,3	7,2
Timlön, Nationalräkenskaperna	4,8	1,7	0,9	2,7	3,0
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,2	2,8	2,1	2,5	2,7
Inflation, KPIF	0,5	1,9	1,5	1,6	1,8
Inflation, KPI	0,5	1,7	1,4	1,5	1,7
Regeringen, sep 2020	2020	2021	2022	2023	2024
BNP	-3,0	4,3	3,5	1,6	1,5
Sysselsättning, arbetade timmar*	-3,8	3,2	2,7	0,5	0,2
Arbetslöshet, procent av arbetskraften 15-74 år	8,3	8,8	7,7	7,0	7,0
Timlön, Nationalräkenskaperna	4,8	1,3	1,6	2,6	2,8
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,1	2,6	2,4	2,6	2,8
Inflation, KPIF, årsgenomsnitt	0,5	1,8	1,5	1,7	2,0
Inflation, KPI, årsgenomsnitt	0,5	1,6	1,4	1,7	2,2

Källa: SKL, ESV och Finansdepartementet (*Kalenderkorrigerad) (**Prognos och framskrivning åren 2021–2025 baseras på data enligt AKU-utfall januari– augusti 2021. Definitions- och metodändringar i AKU medför tidsseriebrott, för bland annat sysselsättning och arbetskraft. För 2020 anges en ungefärlig uppskattning av den andel arbetslösa som skulle ha gällt utan förändringarna av AKU.)

2.1.4 Arbetsmarknad

Nedgången i ekonomin har medfört en svagare arbetsmarknad i många länder, så även i Sverige. Den snabba återhämtningen i ekonomin har dock fått genomslag även på arbetsmarknaden, vilket innebär att sysselsättningen fortsätter att utvecklas positivt. KI gör bedömningen att arbetslösheten minskar till drygt 7 procent i slutet av 2022.

Enligt SCB är 492 000 personer arbetslösa i Sverige vilket motsvarar ett arbetslöshetstal på 8,8 procent i september.² Jämfört med tidigare månader 2021 är det en minskning i antalet och andelen arbetslösa. En omläggning av

² Siffran är säsongsrensad, alltså hänsyn har tagits till kraftiga säsongsvariationer.

arbetskraftsundersökningarna innebär att arbetsmarknadssiffrorna har ett tidsseriebrott, vilket endast möjliggör jämförelser under innevarande år och de flesta prognosmakare har beaktat statistikomläggningen i sina prognoser.

I Arbetsförmedlingens rapport Arbetsmarknadsutsikterna våren 2021 presenteras bedömningar kring hur arbetsmarknaden kan komma att utvecklas under 2021 och 2022. Återhämtningen på arbetsmarknaden påbörjades under hösten 2020, men arbetslösheten är fortsatt hög och effekterna av pandemin på arbetsmarknaden bedöms långvariga, framförallt kopplat till ökningen av långtidsarbetslösa. Under slutet av 2022 bedöms antalet inskrivna arbetslösa närma sig nivåerna före pandemin. Det är framförallt personer med kortare arbetslöshet och en starkare position på arbetsmarknaden som kommer, enligt Arbetsförmedlingen prognos, komma i sysselsättning. Situationen på arbetsmarknaden bedöms fortsatt svår de kommande åren för personer som saknar gymnasial utbildning, personer födda utanför Europa, personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, samt äldre i åldern 55-64 år.

I Österåker var drygt 1600 personer inskrivna hos Arbetsförmedlingen i september 2021. I likhet med riket finns en trend att antalet långtidsarbetslösa, det vill säga personer som varit arbetslösa minst ett år, ökar som en konsekvens av pandemin. I Österåker klassas drygt 400 personer som långtidsarbetslösa (av de personer som ingår i kategorin Öppet arbetslösa och sökande i program), vilket är en ökning med omkring 100 personer sedan september 2020. Dessutom har ungefär 650 personer varit arbetslösa mellan 6-12 månader och riskerar att gå in i långtidsarbetslöshet framöver.

Arbetslösheten var 4,6 procent i Österåker i september 2021 enligt Arbetsförmedlingens registerbaserade statistik. I länet och riket som helhet ligger arbetslösheten betydligt högre på 7,2 respektive 7,5 procent. Utvecklingen i Österåker har följt utvecklingen i riket och länet relativt väl. Bland utrikes födda är arbetslösheten 10,0 procent i Österåker, vilket är lägre än både länet (14,4 procent) och riket (cirka 18,5 procent). Arbetslösheten bland unga vuxna 18-24 år är 6,1 procent i Österåker, vilket även det är lägre än både länet (8,2 procent) och riket (9,8 procent).

2.2 Lokala förutsättningar

Liksom globala och nationella faktorer har effekter på kommunens utveckling och förutsättningar, har lokala och regionala omständigheter stor påverkan på en kommun. I ett lokalt och regionalt perspektiv kan det handla om faktorer som skatteintäkter, statsbidrag, samhällsbyggande, bostadsbyggande och demografiska förändringar.

2.2.1 Skatteintäkter och statsbidrag

Kommunernas skatteintäkter är direkt beroende av hur de arbetade timmarna och beskattningsbara förvärvsinkomsterna, det vill säga i huvudsak lönesumma och transfereringsinkomster, utvecklas. Regeringen har i budgetpropositionen fastställt att skatteunderlaget för 2021 och 2022 kommer att uppgå till en ökningstakt med 4,3 respektive 3,8 procent. SKR:s aktuella bedömning av uppräkningsfaktorerna är något högre och uppgår för närvarande till en ökning på 4,3 procent för 2021 och 4,2 procent för 2022.

Dessa uppräkningsfaktorer styr de preliminära förskottsbetalningarna av skatteintäkter för 2022. En förändring av uppräkningsfaktorn med en procentenhet för Österåker innebär att skatteintäkterna förändras med cirka 20,4 mnkr. Med anledning av osäkerheten som pandemin har medfört gällande skatteunderlagets utveckling, både innevarande år och på sikt, har skatteintäkterna för 2022 beräknats med försiktighet.

2.2.2 Valfrihet

Ett av kommunens strategiska områden i Österåkers vision är valfrihet och Österåker är en kommun som präglas av en mångfald av utförare. Kommunens välfärdstjänster levereras av både privata alternativ och kommunens egen produktion vilket ger invånare och brukare stor möjlighet att välja utförare. Detta gäller såväl inom förskola och skola, som inom vård och omsorg, kultur och fritid med mera. Andel köp av verksamheten har utvecklats i olika verksamhetsområden enligt nedan:

Tabell 3: Köp av verksamhet som andel av verksamheternas kostnad, andel i procent

Verksamhetsområde	2015	2018	2019	2020
Förskola	38	39	39	40
Grundskola F-9	32	32	32	33
Gymnasieskola	71	67	70	72
Funktionsneds. SoL 0-64 år	46	62	71	57
Funktionsnedsättning LSS och SFB	28	33	36	37
Ordinärt boende äldreomsorg	45	77	79	82
Särskilt boende äldreomsorg	64	72	74	79
Individ och familjeomsorg	22	20	21	20
Kultur och fritid	12	12	13	13

Källa: SCB, kolada.se. Mättet är delvis förändrat i år, vilket gör att jämförelserna bakåt kan vara förändrade jämfört med tidigare redovisning.

Kommunen välkomnar initiativ från utomstående och egna medarbetare att utmana kommunen i syfte att överta verksamhet i andra driftsformer, så kallad utmanarrätt. All kommunal verksamhet kan utmanas utom myndighetsutövning och strategiska ledningsfunktioner. Ambitionen är att förändra och utveckla kommunens verksamhet genom att öka mångfalden i utbudet av tjänster och därmed öka valfriheten, samtidigt som skattebetalarnas medel används effektivt. Kommundirektören får därför i uppdrag att se över vilka av kommunens verksamheter som kan utmanas och konkurrensutsättas. Gemensamt för samtliga aktörer och leverantörer av välfärdstjänster i Österåkers kommun är att invånarnas bästa ska stå i fokus. Detta säkerställs bland annat genom att kundvalsnämnderna följer upp verksamheterna kontinuerligt under året.

2.2.3 Samhällsbyggnad

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUF5 2050) pekar bland annat ut riktningen för kommunernas långsiktiga planering. Enligt prognosen kommer antalet invånare i länet att öka med drygt 1,1 miljoner till cirka 3,4 miljoner 2050, vilket innebär en ökning på nästan 50 procent.

Bostadsbeståndet beräknas öka från en miljon bostäder i länet till cirka 1,6 miljoner bostäder 2050.

I takt med att Stockholm växer så växer också Österåkers kommun som en del av storstadsregionen. Kommunens översiktsplan *Stad, skärgård och landsbygd – Översiktsplan för Österåkers kommun 2040* är en del av en långsiktig strategisk planering och anger viljeinriktningen avseende mark- och vattenanvändning. Som en fortsättning på översiktsplanen pågår arbete med att ta fram en genomförandestrategi, samt former för uppföljning av den. Översiktsplanen är ett viktigt underlag för kommunens planering och prioriteringar och ett arbete med att se över översiktsplanens aktualitet är planerad under 2022.

Kommunens tillväxt och kommande bostadsbyggande kommer att ställa krav på offentlig service och kommunens lokalförsörjning. I de nya stadsdelarna behöver det möjliggöras för nya verksamhetslokaler och i områden under förtätning behöver befintliga lokaler ses över och utvecklas. Fokus kommer även fortsatt att ligga på att möjliggöra stadsutvecklingsprojekt, innehållande såväl bostäder och arbetstillfällen som omsorg och utbildningsplatser. Under hösten förväntas även ett par markaffärer genomföras, vilka kommer möjliggöra projekt inom Sverigeförhandlingens influensområde. Även ett antal ramavtal väntas kunna tecknas med exploatörer, inom kommande utvecklingsprojekt de närmaste åren.

Flera projekt kommer att intensifieras under kommande år. Detta gäller till exempel planeringsunderlaget *Fysisk strukturbild* inklusive *Urban grönstruktur*. Även planering för det fortsatta arbetet med klimatanpassningsfrågor, som har

resultat i ett samordningsuppdrag avseende klimatanpassning i stadsutvecklingsprojekten, med fokus på att identifiera konceptlösningar, kommer att intensifieras.

2.2.4 Sverigeförhandlingen

Österåker ingår i Sverigeförhandlingen, för en förbättrad kollektivtrafik och ökad tillgänglighet i Stockholmsregionen. För Österåkers del innebär det att Roslagsbanan förlängs till Stockholm City via Odenplan. I nuvarande översiktsplan och den efterföljande planeringen så ligger fokus på utveckling av de centralare delarna och Roslagsbanans stationslägen. Detta genom upprättande och genomförande av program och detaljplaner för bland annat Åkersberga stad, Kanalstaden, Hacksta-Berga, Åkers Runö, samt Täljö-Gottsunda.

Fram till och med 2040 har kommunen åtagit sig att skapa förutsättningar för 7 000 bostäder och 7 000 nya arbetstillfällen, ett arbete där kommunen behöver vara proaktiv för att skapa inte bara kvantitet, utan även de arbetstillfällen som skapar förutsättningarna för att nå det stadsliv som beskrivs i översiktsplanen. Resultatindikatorer kommer att utvecklas under året för att bättre kunna följa upp åtagandet i Sverigeförhandlingen gällande bostadsbyggande och arbetstillfällen.

Deltagande kommuner samt regionen har kommit överens om att tidigarelägga delar av de initiala delarna av utbygganden av Roslagsbanan till city.

Kommunen finansierar sin del av värdeåterförning genom bidrag från exploitörer i de projekt som bedöms ha störst nyttoeffekt av utbyggnaden. Medfinansieringen ligger totalt på 562 mnkr till och med 2040.

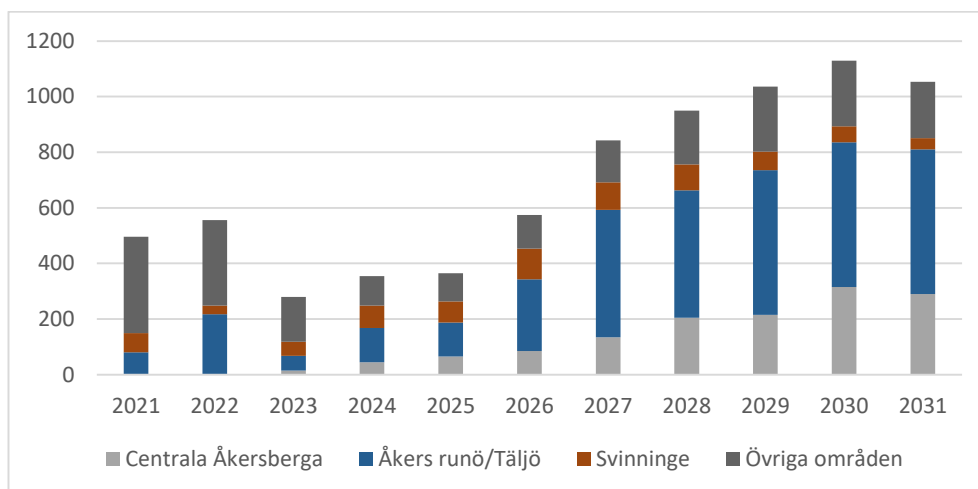
Det alternativ som kommunen har valt för att hantera avskrivningarna till följd av Sverigeförhandlingen, är att skriva av hela beloppet vid ett tillfälle. Det genomfördes i bokslutet för verksamhetsåret 2020. Tillvägagångssättet innebär att hela beloppet påverkade balansräkningen 2020 och att inga kvarvarande avskrivningar finns att räkna med för kommande år.

2.2.5 Bostadsbyggande

Kommunen fortsätter att planera för att möta behovet av nya bostäder de närmaste tio åren i takt med att länets befolkning växer.

Samhällsbyggnadsförvaltningen gör antaganden om kommande nybyggnationer i samband med framtagande av befolkningsprognos för kommunen.

Diagram 1: Nybyggnationsprognos 2021–2031, prognos över antal byggda bostäder per år och delområde.

Källa: Samhällsbyggnadsförvaltningen, februari 2021

Diagram 1 visar bostadsbyggnadsprognosen fram till 2031. En majoritet av bostadsbyggnandet förväntas ske i kommunens västra delar, genom bland annat utveckling av delområdet Runö/Täljö med projekt som Kanalstaden, Täljöviken och Hagby Äng och Kulle. I slutet av planperioden väntas utveckling av Täljö-Gottsunda. I Sörakvarteret har byggnation av flerbostadshus fortsatt under 2021. I Svinningeområdet väntas viss utbyggnad ske under hela planperioden.

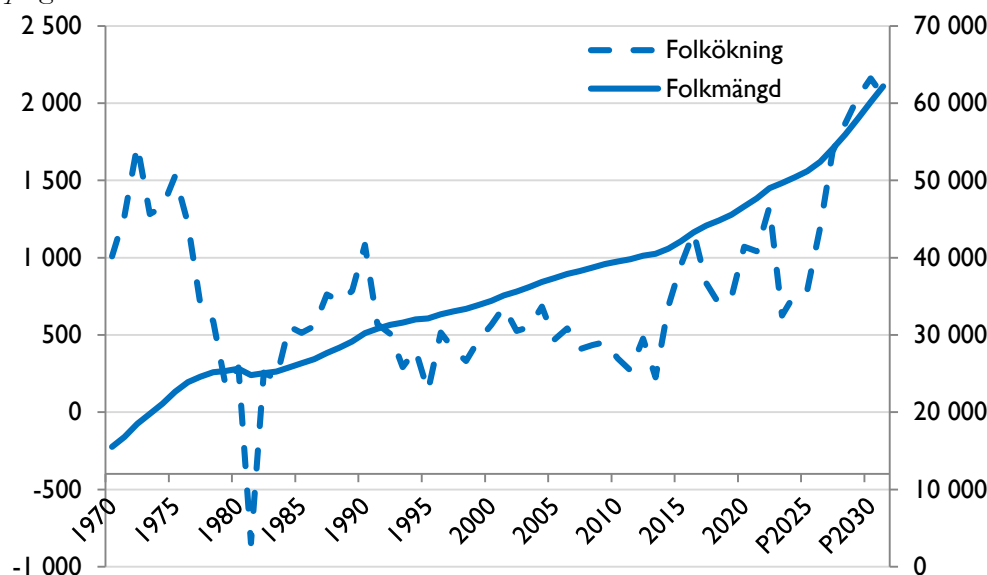
För 2021 och 2022 väntas omkring 500 lägenheter stå klara för inflytt. Från 2024 väntas en utveckling i de centrala delarna av Åkersberga. Mellan 2023 och 2025 väntas byggtakten gå ner för att under perioden 2027–2031 ta fart och byggtakten uppskattas till mellan 800 och 1100 bostäder årligen.

2.3 Demografiska förändringar

Befolkningsutvecklingen har stor betydelse för kommunen, eftersom den påverkar behov och efterfrågan av kommunala tjänster, men även storleken på skatteintäkter, generella statsbidrag och det kommunala utjämningsystemet. Befolkningsstillväxten står i stark relation till byggande och färdigställande av bostäder.

Som diagram 2 visar har Österåkers kommun haft en stadig befolkningsutveckling sedan 70-talet. Under de senaste tio åren har kommunen vuxit med i genomsnitt 640 invånare per år.

Diagram 2: Folkmängd och befolkningsökning i Österåkers kommun 1970-2020, samt prognos 2021-2031.

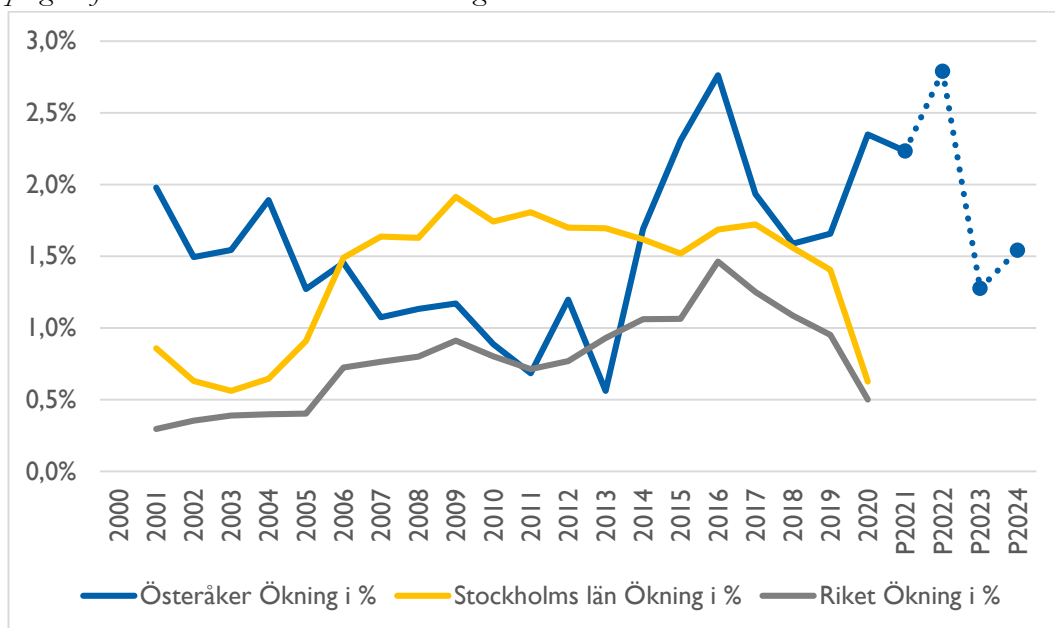
Källa: SCB och Österåkers befolkningsprognos 2021, gjord av Sweco våren 2021

Antalet invånare i Österåkers kommun var den sista augusti 2021 cirka 47 700, enligt SCB, vilket är en ökning om cirka 1050 personer sedan årsskiftet. Befolkningsökning per augusti är i princip i nivå med hela 2020 års befolkningsökning om 1070 personer. Förklaringen till utvecklingen är framförallt en större inflyttning än vad som prognostiserats.

Utifrån nybyggnationsprognosen har tre alternativa befolkningsprognoser tagits fram. Österåkers huvudalternativ för befolkningsprognos beräknar en ökning om totalt drygt 1000 personer under året och utgår från en 80-procentig byggtakt. Ett hög- respektive lågscenario av befolkningsprognos följs också under året. Högscenariot prognostiserar en ökning om knappt 1300 personer och utgår från en 100-procentig byggtakt, vilket i dagsläget kan ses som den troliga utvecklingen under 2022.

Givet att utvecklingen sker jämnt under året är prognosens riktvärde för augusti en ökning om knappt 700 invånare. Jämförs utfallet med prognosens riktvärde för augusti har ett 30-tal färre avlidit än prognos, 4 fler fötts, omkring 470 fler har flyttat in och drygt 200 fler har flyttat ut.

Diagram 3: Befolkningsökning i procent 2001–2020 för Österåker, länet och riket samt prognos för Österåkers kommande utveckling 2021–2024

Källa: SCB och Österåkers befolkningsprognos 2021, gjord av Sweco våren 2021

Kommunens befolkningstillväxt har länge varit högre än rikets, men lägre än länets. Undantaget var 2011 och 2013 då kommunens befolkningstillväxt var ungefär i nivå med rikets. Sedan 2014 har kommunens befolkningstillväxt varit högre än snittet, både i riket och i länet och 2021 är inget undantag. En dämpning av befolkningstillväxten sker i länet och i riket, men som diagram 3 visar går Österåker mot den trenden. Österåker är den kommun i Sverige som växte mest procentuellt sett under första halvåret 2021.

Befolkningstillväxten står i stark relation till nyproduktion. Enligt kommunens befolkningsprognos beräknas Österåkers kommun att öka med cirka 3 800 personer under åren 2021–2024, det vill säga med ungefär 940 personer per år i genomsnitt, där innevarande år och nästkommande väntas vara starkare än tillväxten 2023 och 2024.

Enligt befolkningsprognosen sker ganska stora förändringar i några av åldersgrupperna mellan 2020 och 2024. De yngre pensionärerna, 65–79 år, beräknas minska något under de kommande åren medan de äldre pensionärerna ökar mest, med drygt 40 procent. De som befinner sig i förvärvsarbetande ålder, här definierad som 20–64 år, beräknas öka med 9 procent under samma period. Tabellen avser förhållanden den 31 december respektive år.

Tabell 4: Antal personer i olika åldersgrupper, utfall 2018–2020, respektive prognos 2021-2024

Befolkning, utfall och prognos	Utfall			Prognos				Förändring mellan 2020-2024
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Nyfödda 0 år	446	445	513	501	519	520	535	22
Förskola 1-5 år	2 825	2 826	2 855	2 951	3 060	3 119	3 184	329
Grundskola 6-15 år	6 456	6 362	6 393	6 455	6 534	6 569	6 649	256
Gymnasium 16-19 år	2 250	2 442	2 558	2 657	2 737	2 727	2 689	131
Förvärvsarbetande 20-64 år	24 629	25 027	25 733	26 323	27 131	27 510	27 994	2 261
Äldre:								
65-79 år	6 450	6 546	6 601	6 649	6 684	6 615	6 503	-98
80-w år	1 775	1 926	1 991	2 150	2 350	2 581	2 853	862
90-w år	290	325	313	321	352	381	401	88
Hela befolkningen	44 831	45 574	46 644	47 686	49 015	49 641	50 406	3 762
Förändringar mellan år, %	1,6%	1,7%	2,3%	2,2%	2,8%	1,3%	1,5%	
Förändringar mellan år	701	743	1 070	1 042	1 330	626	765	

Källa: SCB och Österåkers befolkningsprognos 2021, gjord av Sweco våren 2021

Givet att befolkningsutvecklingen följer prognosen, det vill säga en byggtakt om 80 procent, för 2021 skulle det innebära följande förändringar i antal för verksamheternas respektive målgrupper inför 2022:

Förskolebarn (1–5 år) ökning om cirka 100 barn

Grundskolan (6–15 år) ökning om cirka 60 elever

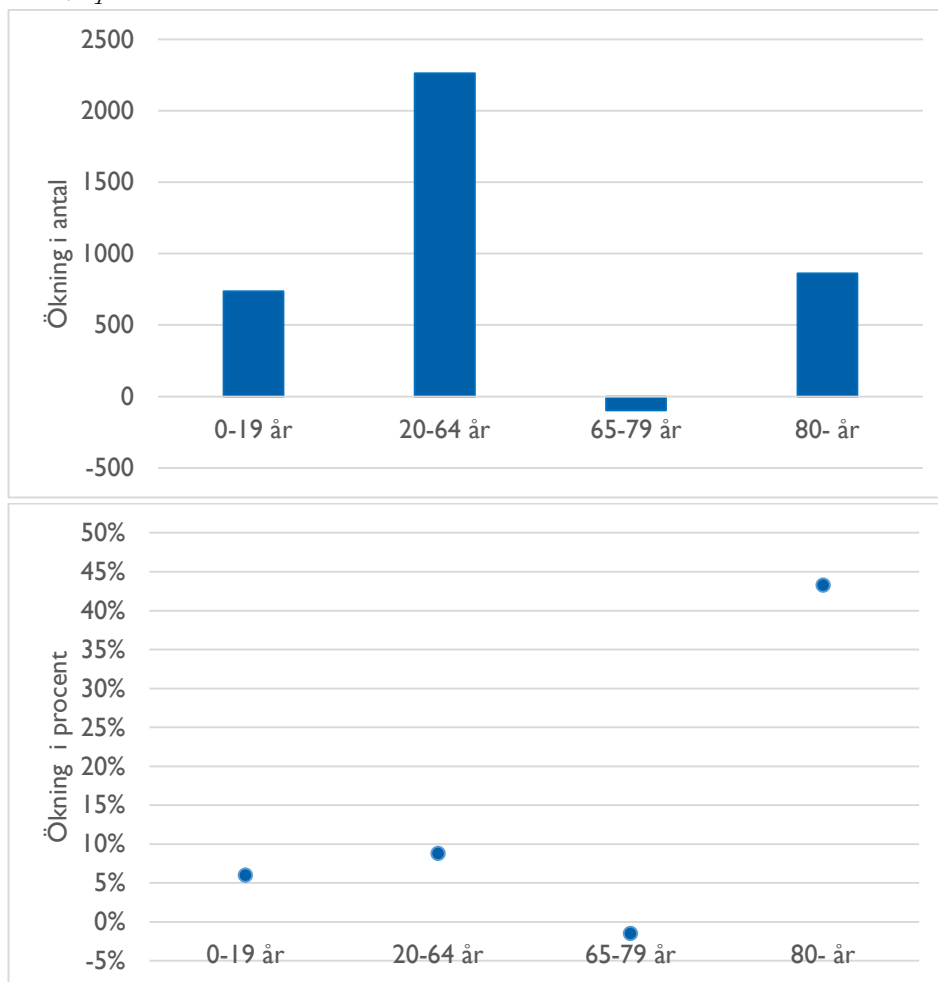
Gymnasieskolan (16-19 år) ökning om cirka 100 elever

Målgruppen för eventuell äldreomsorg (över 65 år) ökning med drygt 200 personer, varav knappt 160 personer över 80 år

Jämförs befolkningsprognosen däremot med en byggtakt om 100 procent, beräknas en befolkningsökning om totalt 1300 under 2021. Skillnaden mellan prognoserna skulle framförallt innebära en ökning av gruppen ”förvärvsarbetande”, men också en ökning med ett 50-tal barn i för- och grundskoleåldern.

En demografisk förändring som väntas ske i Österåker under åren som kommer är att de äldre pensionärerna över 80 år blir en allt större andel av befolkningen över 65 år.

Diagram 4: Prognos av förändring av antal invånare i olika åldersgrupper mellan 2020 och 2024, i procent och absoluta tal

Källa: SCB och Österåkers befolkningsprognos 2021, gjord av Sweco våren 2021

2.3.1 Demografisk försörjningskvot

Det kommunalekonomiska utjämningsystemet tar bland annat hänsyn till demografiska aspekter. Hur fördelningen och utvecklingen ser ut mellan olika åldersgrupper inom Österåker och i riket som helhet har därför betydelse för vad utfallet blir i det kommunala utjämningsystemet, som finansieras inom kommunkollektivet.

Den demografiska försörjningskvoten eller beroendekvoten är ett enkelt mått för att beskriva åldersstrukturen i ett land. Så kallade icke-produktiva grupper i befolkningen jämförs med så kallade produktiva grupper. Dessa grupper kan konstrueras på olika vis. I den här redogörelsen räknas barn och unga 0-19 år,

samt de som är äldre än 65 år, som icke-produktiva. Den produktiva gruppen är den åldersgrupp där andelen förvärvsarbetare i regel är hög, i denna jämförelse 20-64 år. En svaghet med måttet är att det inte tar hänsyn till den faktiska sysselsättningen i de olika grupperna. Om det ekonomiska läget förändras och Sverige går in i en djup lågkonjunktur, beräknas arbetslösheten öka de kommande åren och andelen i åldersgruppen 20-64 år som är ekonomiskt aktiva bli lägre, det vill säga den faktiska försörjningskvoten blir i realiteten sämre. Dessutom sker det en förflyttning inom gruppen som är äldre än 65 år, där fler kommer vara över 80 år och i regel mer beroende av stöd. Måttet kan dock ändå visa på tendenser och trender för kommunen gällande försörjningskvot.

För Österåker var den totala demografiska försörjningskvoten omkring 81 sista december 2020, vilket betyder att 100 personer i åldern 20-64 år ska försörja 81 personer, fördelat på 48 barn och unga samt 33 personer som är äldre än 65 år. Rikets försörjningskvot är något lägre: 77, fördelat på 41 barn och 36 äldre. Stockholms län är ytterligare lite lägre, 67, där det framförallt är äldrekvoten (27) som är lägre.

Sammantaget beräknas en relativt konstant försörjningskvot för Österåker under prognosperioden.

3. Kommunens ekonomiska förutsättningar för perioden 2022–2024

3.1 Ekonomisk utveckling

Kommunen har med stöd av finansiella mål och god ordning på ekonomin haft starka resultat under de senaste åren. Totalt har 699,2 mnkr reserverats för pensionsskulden på ansvarsförbindelsen. Detta motsvarar 100 procent av pensionsskulden avseende före 1998. Kommunens åtagande i Sverigeförhandlingen, samt rättningar med anledning av nya redovisningsregler, har påverkat soliditeten jämfört med tidigare år. Soliditeten uppgick till cirka 48 procent vid bokslutet 2020 (exklusive pensionsskuld före 1998).

Tabell 5: Kommunens ekonomiska utveckling under 2016-2020*, prognos 2020-2021, budget 2022

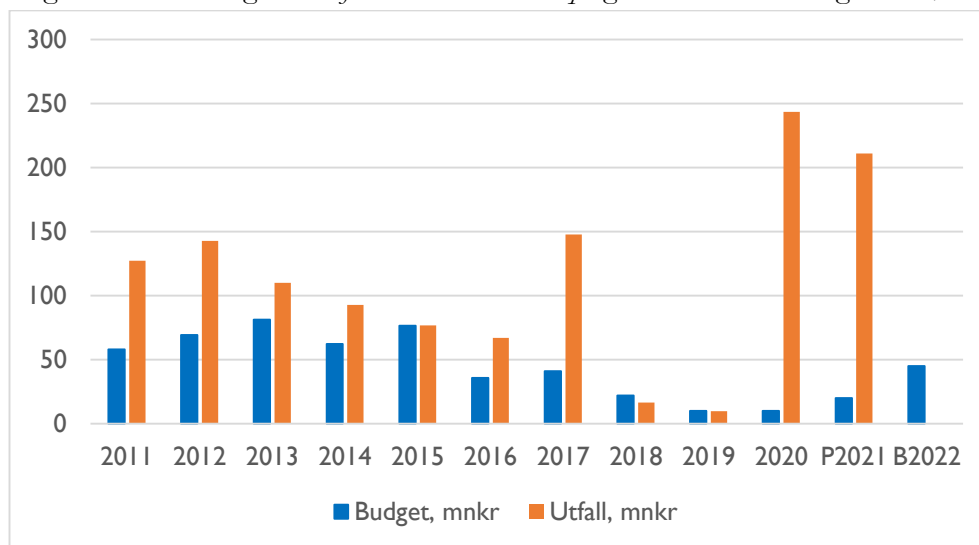
Ekonomisk utveckling	2016	2017	2018	2019	2020	P2021	B2022
Nettokostnader, mnkr	1 959	1 968	2 132	2 177	2 095	2 306	2398
Förändring, mnkr	57	9	165	45	-83	212	92
Förändring, %	3,0%	0,4%	8,4%	2,1%	-3,8%	10,1%	4,0%
Nettokostnadsandel, % - andel av skatter och bidrag	95,8%	91,9%	99,6%	98,4%	88,8%	95,6%	98,3%
Årets resultat, mnkr*	66,9	147,8	16,4	9,7	243,5	165,0	45,0
Soliditet, %	61,2%	62,7%	51,3%	52,7%	48,1%	51,3%	51,7%
Nettokostnader per inv.	45 250	44 586	47 563	47 771	44 904	48 360	48 924
Förändring	0,2%	-1,5%	6,7%	0,4%	-6,0%	7,7%	1,2%

* Årets resultat fr.o.m 2018 är balanskravsjusterade

Resultatet över en femårsperiod (2016-2020) har uppgått till cirka 5 procent i genomsnitt av skatter och bidrag. Det ackumulerade resultatet för samma period uppgår till 484,3 mnkr varav 54,9 mnkr avsats inom resultatutjämningsreserv (totalt RUR 225,3 mnkr). Kommunens finansiella mål har uppfyllts under perioden.

Diagram 5: Årets budget och utfall 2011–2020 och prognos 2021. Samt budget 2022, mnkr,

Balanskravsjusterat utfall från och med 2018 exkl. gatukostnadsersättning

Budget för 2022 bygger på SKR:s prognos per augusti samt regeringens generella stadsbidrag på 2,1 miljarder, vilka för Österåkers del motsvarar drygt 10 mnkr. I budgeten överstiger kommunens intäkter kostnaderna och det balanskravsjusterade resultatet uppgår till 45 mnkr, det vill säga en budget i balans.

3.2 Skattesats, skatteintäkter och statsbidrag

För 2022 sänks skatten med 10 öre, vilket innebär att den nya skattesatsen är 16,90 öre per skattekrona.

Enligt Skatteverkets preliminära uppgifter för skatteunderlagstillväxten för 2020 har kommunens skatteunderlag ökat med cirka 3,3 procent, länets med cirka 2,8 procent, och rikets med 2,0 procent.

Till grund för beräkningarna ligger kommunens och rikets skatteunderlag för 2020 uppräknat enligt SKR:s augustiprognos för 2021 och 2022, 2022 års bidrag/avgifter i utjämningsystemet, skattesatsen för 2022 som uppgår till 16,90 öre, kommunens egen befolkningsprognos, samt andra lokala faktorer.

Utjämningsystemet har som huvudsyfte att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner i landet att kunna tillhandahålla sina invånare likvärdig service, oberoende av kommuninvånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden. Utjämningsystemet består i första hand av fem olika delar: inkomstutjämnning, kostnadsutjämnning, strukturbidrag/-avgift, regleringsbidrag/-avgift och LSS-utjämnning. Regleringsposten beräknas som ett enhetligt belopp per invånare.

Garanterad skattekraft i statens inkomstutjämningsbidrag är 115 procent av rikets medelskattekraft. Om skattekraften för kommunerna överstiger 115 procent av riksgenomsnittet betalas en avgift. Om skattekraften understiger detta erhålls ett bidrag.³ Prognosen för Österåkers skattekraft 2022 (antal skattekronor per invånare) i förhållande till riket har preliminärt sjunkit med cirka 0,9 procentenheter jämfört med året innan och uppgår till 110,7 procent, vilket innebär att kommunen får ta del av inkomstutjämningsbidraget.

Förändringar i ansvaret mellan kommunsektorn och staten regleras ekonomiskt vid tillämpning av den kommunala finansieringsprincipen. Utöver de generella statsbidragen finns det flertalet andra riktade bidrag till kommunerna som huvudmannen kan söka utefter givna kriterier.

3.3 Prisutveckling och personalomkostnader

Vårdförbundets och fysioterapeuternas (Legitimerade Sjukgymnaster) avtal gäller till och med 2022-03-31 och är nivåöst. Avtal för lärarnas samverkansråd (Lärarnas riksförbund och Lärarförbundet) är nivåöst och gäller fram till 2024-03-31. AKV Allmän kommunal verksamhet (Vision, SSR, Ledarna), samt avtalet för Kommunal, gäller fram till 31 mars 2024. Vision, SSR och Ledarna har nivålösa avtal medan Kommunal har fasta årliga belopp för 2022, 380 kr. Inget fast belopp för 2023 finns, men lön räknas upp utifrån den, av centrala parter, fastställda uppräkningsprocenterna. För 2022 tillförs ett utrymme om 0,3 procent av lönesumman att fördela i lokala förhandlingar i syfte att öka lönespridningen för yrkesutbildade inom vård, skola och omsorg. SACO-förbundets tillsvidareavtal är nivåöst.

Indexuppräkning i budget för 2022 är generellt 1,7 procent för pris- och löneökning där hänsyn tagits till en preliminär löneökning om cirka 2,4 procent från april 2022. Taxor/avgifter, förutom maxtaxan och försäljning av tjänster, beräknas med cirka 2 procent. För icke pengrelaterad verksamhet har en generell effektivisering beräknats till 0,7 procent.

Personalomkostnaderna för 2022 beräknas med samma nivå som för 2021, det vill säga 40,15 procent för anställda upp till 65 år. För anställda som vid årets ingång fyllt 65 år beräknas nivån till 15,81 procent. För anställda som vid årets ingång är 19-23 år beräknas nivån till 25,45 procent för löner upp till 25 tkr. För att behålla kommunens konkurrensneutralitet ska PO-pålägget täcka arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och avtalspensioner. Pensionsprognoser som KPA gjort åt kommunen visar på en förmånsbestämd ålderspension i samma nivå 2022 som för 2021 för att sedan succesivt öka efterföljande år,

---

³ Bidraget och avgiften är proportionell mot skillnaden mellan kommunens och rikets genomsnittliga skattekraft.

viket kan komma att medföra ett ökat personalomkostnadspålägg för kommande år.

3.4 Pensionskostnader

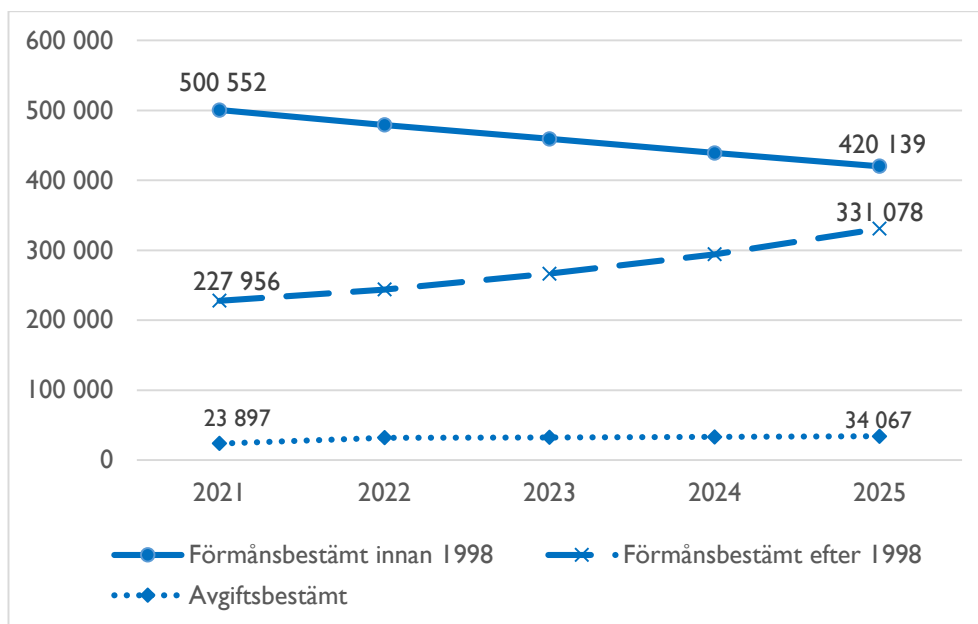
Kommunens totala pensionskostnader består i stort sett av pensionsutbetalningar för pensionärer, individuell del för nuvarande anställda, samt avsättningar för förmånsbestämd pension. Särskild löneskatt på 24,26 procent inkluderas i alla tre delarna.

Pensionskostnader består av kollektivavtal (KAP-KL och AKAP-KL) som är en avgiftsbestämd del om 4,5 procent av lönesumman och en förmånsbestämd del. Den förmånsbestämda pensionen utgår på de inkomstdelar som ligger utöver 7,5 inkomstbasbelopp (IBB) och garanterar en pensionsinkomst av 55 procent i förhållande till slutlig pensionsgrundande inkomst vid full tjänstgöringstid. Detta gäller för anställda födda tidigare än 1986. För anställda som är födda 1986 eller senare och tjänar över 7,5 inkomstbasbelopp avsätts 30 procent av lönen. Resterande del av pensionskostnaderna avser kostnader i den så kallade ansvarsförbindelsen före 1997-12-31. Denna finansieras av en så kallad regleringspost i resultaträkningen för pensionskostnader. För 2022 har 65 mnkr avsatts för denna regleringspost. Ansvarsförbindelsen som är intjänad före 1998 uppgick vid delårsbokslutet 2021 till cirka 647 mnkr inklusive löneskatt.

För att lindra den ekonomiska belastningen under de år då pensionsutbetalningarna ökar kraftigt har Österåkers kommun reserverat medel motsvarande hela pensionsskulden före 1998 i form av ansvarsförbindelsen under eget kapital i balansräkningen. Enligt kommunens policy för förvaltning av pensionsmedel har 130 mnkr placerats och marknadsvärdet var cirka 201 mnkr i delårsbokslutet för augusti 2021.

Österåkers kommuns olika delar av pensionsskulderna prognostiseras att utvecklas enligt diagram 6 och följer den prognostiserade utvecklingen i riket.

Diagram 6: Prognos över utveckling av pensionseskuld exkl. löneskatt 2021-2025, mkr

3.5 Pengnivåer

Kundvalsnämnderna har tagit fram peng för olika verksamheter enligt Kommunstyrelsens direktiv och anvisningar. Pengen ska gälla för både den egenutförda verksamheten och de externa utövarna. Gymnasiepengen styrs av länsprislistan. Pengnivåer för olika verksamheter redovisas som bilagor. Peng för olika verksamheter exklusive lokalersättning, höjs enligt nedan:

Förskola 1-2	2,2 %	Grundskolan 4-9	2,2 %
Förskola 3-5	2,2 %	Vård & omsorg	1,7 %
Pedagogisk omsorg	2,2 %	Fritidshem	2,2 %
Grundskola F	3,0 %	Musikskolan	Enligt avtal
Grundskola 1-3	3,0 %		

Lokalpengen höjs med 1,7 % för både förskola och skola.

Gymnasiepeng styrs till största del av länsprislistan, vilken beräknas höjas med 1,5 procent. Peng inom vuxenutbildning styrs av den gemensamma prislistan inom KCNO och varierar mellan olika kurser och program.

Pengrelaterade verksamheter räknas upp enligt listan ovan för 2022 jämfört med 2021. Icke pengrelaterade verksamheter räknas upp med 1,7 procent

jämfört med innevarande år. För icke pengrelaterad verksamhet har en generell effektivisering beräknats till 0,7 procent. Hänsyn har tagits till en preliminär löneökning om cirka 2,4 procent från april 2022, extra politiska satsningar för 2022, samt riktade statsbidrag till vissa verksamhetsområden.

3.6 Riktade statsbidrag

Det finns flera typer av statsbidrag: generella och sökbara. En del statsbidrag söks och redovisas av huvudman/utförare och en del söks och redovisas av respektive nämnd och Kommunstyrelsen. Det finns en osäkerhet kring uppskattningen av statsbidragens storlek inför budget 2022, liksom tidigare år då ett flertal av statsbidragen är sökta men ej beslutade. Bidrag söks också kontinuerligt under året. I nämndernas ramar ingår riktade statsbidrag och motsvarande kostnader. Totalt beräknas att kommunen under 2022 får cirka 46 mnkr enligt nedan:

- Kommunstyrelsens förvaltning 2,3 mnkr
- Utbildningsförvaltning 4,5 mnkr
- Kultur- och fritidsförvaltning 1,1 mnkr
- Socialförvaltning 5,1 mnkr
- Produktionsförvaltning 33 mnkr

Kommunen har sökt eller avser att söka bidrag för att bland annat möjliggöra minskade barngrupper, öka kvaliteten i förskolan, arbeta med språkutvecklande arbetssätt i förskolan, likvärdig skola, stärkt elevhälsa och karriärtjänster. Inom kultur och fritid söks bidrag för att förstärka arbete med digitalisering på biblioteken, för inköp av böcker till skolbibliotek och statsbidrag för minoritetsspråk. Socialförvaltningen söker bidrag för att till exempel utveckla arbetet med att motverka ensamhet bland äldre och ökad kvalitet inom vården och omsorgen om personer med demenssjukdom. Utvecklingsmedel söks även för mer välfärdsteknik inom äldreomsorgen och för att utveckla arbetet mot våld i nära relationer.

3.7 Maxtaxan inom barnomsorg

Hushållen betalar en avgift för att ha barn i förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg. Hur mycket hushållet maximalt ska betala baseras på en procentsats av hushållets samlade inkomst upp till ett inkomsttak. Det betyder att ju mer hushållet tjänar desto högre kan avgiften bli, men bara upp till en viss inkomst. Varje år beräknar och informerar Skolverket kommunerna om

inkomsttaket och vad den högsta avgiften är för första, andra och tredje barnet i förskola och motsvarande för fritidshem. Avgiftsnivåerna för 2022 kommer att publiceras av Skolverket den 1 december 2021. Statsbidraget till kommunen för maxtaxan är preliminärt beräknad för 2022, men slutgiltigt besked lämnas till kommunerna först i januari och en eventuell justering av beloppet hanteras i kommunens prognos.

3.8 Overhead

Overhead (OH) är ett samlat begrepp som syftar till kommunens centrala kostnader för bland annat administration, centrala lokaler med mera. Syftet med systemet är att kommunens administration ska effektiviseras och konkurrensneutraliteten för produktionsförvaltningen beaktas.

Kostnaderna för overhead fördelas i organisationen genom fastställda fördelningsnycklar. Exempel på fördelningsnyckel kan vara antal anställda, antal system med mera. Kostnaden för administration ska alltid vara en fråga för genomlysning. Kommunstyrelsens förvaltning arbetar aktivt med att se över de samlade kostnaderna, genom effektivisering och ständiga förbättringar.

Fördelningsnycklarna har uppdaterats inför budget 2022 och cirka 102,3 mnkr fördelas som overhead, vilket motsvarar cirka 3,4 procent av kommunens omsättning. Nytt för 2022 är den centralisering av upphandlingsresurser som beslutats under hösten 2021, där resurser flyttar från förvaltningarna till upphandlingsenheten för utförande av direktupphandlingar.

Upphandlingsenheten utökar också sin organisation för att hantera och optimera nyttan med det inköpssystem som Kommunstyrelsen i början av 2021 beslutade att kommunen skulle implementera.

4. Verksamhetens nettokostnader och ramar

4.1 Verksamhetens nettokostnader

Det föreliggande budgetförslaget bygger på att intäkterna överstiger kostnaderna under perioden 2022–2024. Det budgeterade resultatet för 2022 uppgår till 45 mnkr. Nämndernas utgiftstak avseende bruttokostnaden är beräknad till 2 789,9 mnkr och intäkter till 339,9 mnkr, vilket motsvarar en nettokostnadsökning om 110,4 mnkr jämfört med budget 2021.

Verksamhetens nettokostnader omfattar, förutom nämndernas verksamheter, även kostnader för pensioner, statsbidrag för maxtaxan, kompensation för prisutveckling för vissa år, samt avskrivningar. I resultatbudgeten har det även avsatts 12 mnkr för oförutsedd verksamhet och 5 mnkr för lokaler som en

central post. Medel för ”oförutsedd verksamhet” ska kunna finansiera till exempel volymförändringar som inte har varit kända under budgetprocessen eller för lägre skatteintäkter än vad som har beräknats i resultatbudgeten. I budget 2022 ingår också 5 mnkr för realiserade vinster för markförsäljning och redovisas som en central post i resultatbudgeten.

Verksamhetens nettokostnad för 2022 har budgeterats till cirka 2 512 mnkr, det vill säga drygt 116 mnkr högre än i budget 2021.

4.2 Driftbudget

Nämndernas budget 2022 har i stort sett grundats på prestationer.

Prestationsbudgetering innebär att resursfördelningen baseras på volymer och pris per prestation, exempelvis antal elever och kostnad per elev. Beräkningen av budget 2022 bygger på budget 2021, volymförändringar med hänsyn till bland annat kommunens befolkningsprognos, indexuppräknning, bokslutsprognosen för 2021 per kommunens delårsbokslut, samt andra kända faktorer.

Under 2021 inleddes en konsultinsats på produktionsförvaltningen för att kartlägga orsakerna till de senaste årens underskott, samt ta fram förslag på områden där organisationen måste arbeta vidare för att nå en budget i balans. Under 2022 går denna insats in i fas 2, varför kravet på Produktionsutskottets beräknade driftsresultat tillfälligt sänks till 0 kr. Från 2023 beräknas återigen driftsresultatet till 5,0 mnkr årligen för att hantera, och på sikt, återställa det ackumulerade underskottet som har byggts upp.

Nämndernas totala nettovolymökningar inklusive Multihallen har beräknats till 64,0 mnkr. Volymökningarna avser Kultur- och fritidsnämnden (16,4 mnkr) Vård- och omsorgsnämnden (-5,5 mnkr), Socialnämnden (13,5 mnkr), Förskole- och grundskolenämnden (11,5 mnkr), Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (16 mnkr inklusive länsprislista), Tekniska nämnden (7 mnkr) och Kommunstyrelsen (5,1 mnkr).

Tabell 6: Förslag till bruttokostnads- och intäktsramar per nämnd 2022, totalbelopp 2023–24

Bruttokostnader (tkr)	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023 fasta priser	Plan 2024 fasta priser
Kommunfullmäktige	-8 210	-8 400		
Val- och demokratinämnden	-650	-2 700		
Kommunstyrelsen	-209 100	-220 330		
Kultur- och fritidsnämnden	-99 970	-117 420		
Förskole- och grundskolenämnden	-1 083 700	-1 120 200		
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-256 540	-267 300		
Tekniska nämnden	-128 350	-136 600		
Vård- och omsorgsnämnden	-741 890	-748 650		
Socialnämnden	-137 420	-132 000		
Byggnadsnämnden	-21 480	-21 700		
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-15 100	-14 550		
SUMMA	-2 702 410	-2 789 850	-2 914 081	-3 004 250
Intäkter (tkr)	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023 fasta priser	Plan 2024 fasta priser
Kommunfullmäktige	0	0		
Val- och demokratinämnden	0	800		
Kommunstyrelsen	101 250	106 380		
Kultur- och fritidsnämnden	9 000	9 200		
Förskole- och grundskolenämnden	79 140	81 700		
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	15 500	9 500		
Tekniska nämnden	6 650	6 800		
Vård- och omsorgsnämnden	77 690	78 900		
Socialnämnden	49 330	27 000		
Byggnadsnämnden	13 650	13 900		
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	5 600	5 700		
Produktionsutskottet	5 000	0		
SUMMA	362 810	339 880	352 340	359 390

4.3 Investeringsbudget

Anslagsbindningen för investeringsbudget är på projektnivå och kan sträcka sig över flera budgetår. Investeringar ska beräknas med ett bestående värde och en livslängd på minst tre år. Eftersom investeringar verkställs vid olika tidpunkter under året kan ett budgeterat projekt helt eller delvis skjutas upp till kommande år. En sådan förändring ska fastställas av Kommunfullmäktige.

Investeringsbudgeten för 2022 är beräknad till 151,3 mnkr i utgifter och 24,0 mnkr i inkomster. Med anledning av fortsatta förseningar av projektet Säbybron sker en omDispositionering av investeringsmedel från 2021 till 2022. Nettoinvesteringarna för 2023–2024 uppgår till 110,0 mnkr årligen.

Tabell 7: Fördelning av investeringsmedel

Investeringsbudget (tkr)	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
UTGIFTER (tkr)				
Tekniska nämnden	-118 250	-143 250	-110 200	-113 200
Kommunstyrelsen (Ledning)	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Kommunstyrelsen (Produktionsutskottet)	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
SUMMA UTGIFTER	-126 250	-151 250	-118 200	-121 200
INKOMSTER (tkr)				
Tekniska nämnden	8 500	24 000	8 200	11 200
Kommunstyrelsen (Ledning)	0	0	0	0
Kommunstyrelsen (Produktionsutskottet)	0	0	0	0
SUMMA INKOMSTER	8 500	24 000	8 200	11 200
NETTO (tkr)				
Tekniska nämnden	-109 750	-119 250	-102 000	-102 000
Kommunstyrelsen (Ledning)	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Kommunstyrelsen (Produktionsutskottet)	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
SUMMA NETTO	-117 750	-127 250	-110 000	-110 000

Detaljerade uppgifter för Tekniska nämndens investeringar finns i bilaga 15. Produktionsutskottets budgeterade investeringsmedel på 4,0 mnkr ska användas av de enheter som har möjlighet att stå för kapitalkostnader med anledning av gjorda investeringar. Kommunstyrelsens investeringsmedel på 4,0 mnkr budgeteras på ledningsnivå och fördelas av Kommundirektören.

4.3.1 Avskrivningar

De totala avskrivningarna för investeringar beräknas uppgå till cirka 51,0 mnkr 2022. För 2023 respektive 2024 uppgår avskrivningarna preliminärt till 54,0 mnkr och 56,0 mnkr. Storleken på avskrivningarna påverkas av omfattningen av investeringar och aktiveringar av anläggningar som tas i bruk.

Kapitalkostnader beräknas uppgå till cirka 63,0 mnkr 2022. Kapitalkostnader består av avskrivningar och internränta. Avskrivningar och internränta bokförs på nämndnivå och motsvarande internränta bokförs som intäkt på en central post i resultatbudgeten.

Komponentavskrivningar enligt Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) har genomförts. Avskrivningsmetoden ska avspegla hur tillgångars värde förbrukas. Detta innebär att hänsyn ska tas till skillnader i förbrukning och nyttjandeperioder av betydande komponenter i en materiell anläggningstillgång. Enligt nya modellen varierar avskrivningstiden beroende på typer av investeringar för olika komponenter. Österåkers kommun tillämpar SKR:s beräkningar för internränta och för 2022 sänks internräntan till 1,0 procent från tidigare 1,25 procent.

5. Finansiella intäkter/kostnader

Finansiella kostnader avser i första hand räntekostnader för pension som avsatts på balansräkningen och kostnader för pensionsförvaltaren Söderberg & Partners. Finansiella intäkter utgörs av borgensavgift och realiserade vinster för placerade medel samt aktieutdelning från de kommunala bolagen.

Krav som ställs på en borgensavgift är bland annat att den ska vara marknadsmässig. Nivån på borgensavgiften var 0,35 procent av beloppet för 2021 avseende Armadakoncernen och 0,25 procent för Österåkersvatten AB. Hänsyn har tagits till jämförelse med andra kommuner. Detta innebär för närvarande en avgift om cirka 12 mnkr för 2022. En uppdatering av borgensåtagandet görs i samband med årsbokslutet för 2021, vilket kan föranleda en förändring av borgensavgiften.

Enligt beslutad redovisningslag *En ändamålsenlig kommunal redovisning*, som trädde i kraft januari 2019, gäller särskilda regler för värdering av finansiella instrument. Finansiella instrument som innehas för att generera avkastning eller värdestegring ska värderas till verkligt värde. Orealiserade vinster i värdepapper ska inte beaktas vid beräkningen av årets resultat efter balanskravsjusteringar. Vid beräkningen av årets resultat efter balanskravsjusteringar ska inte heller återföring av orealiserade vinster i värdepapper beaktas.

6. Likviditet och finansiering av investeringsbehov

För perioden 2022–2024 planeras nettoinvesteringar om 347 mnkr. Det är viktigt att beakta vilka effekter investeringarna får på kommunens ekonomi på längre sikt. En viss osäkerhet råder gällande när i tiden investeringarna kommer att genomföras liksom omfattningen av investeringarna.

Investeringsvolymen kommer att finansieras med egna medel. Detta innebär att ingen upplåning bedöms behövas under perioden 2022–2024. En utredning avseende eventuell framtida upplåning ska genomföras varje år.

Placering av medel om 130 mnkr har gjorts enligt kommunens policy för förvaltning av pensionsmedel. Detta klassificeras som omsättningstillgångar och är kontinuerligt föremål för köp och försäljning. Totalt har tillgångarna i pensionsportföljen ett marknadsvärde per delårsbokslutet för augusti månad 2021 om cirka 201 mnkr.

Överlikviditet har under 2014 och 2017 placerats i enlighet med policy för förvaltning av överlikviditet. Det totala placerade beloppet uppgick till 400 mnkr. Totalt har tillgångarna i överlikviditetsportföljen ett marknadsvärde om 470 mnkr i delårsbokslutet för augusti månad 2021.

Kommunens likvida medel var vid ingången av 2021 206,9 mnkr, vilket finns på ett bankkonto utan ränteintäkter med hänsyn till Sveriges reporänta på 0 procent. Likviditeten ska täcka löpande utbetalningar avseende både drift och investeringar.

7. Avstämning mot finansiella mål

Årets resultat visar att kommunens intäkter överstiger kostnaderna under perioden 2022–2024 enligt den föreslagna budgeten.

I den finansiella målsättningen ingår att utdebitering ska hållas så låg som möjligt under mandatperioden. 2021 har Österåker haft den lägsta kommunala skattesatsen i landet och inför 2022 sänks den med ytterligare 10 öre till 16,90 öre per skattekrona. Kostnadsutveckling per invånare ska inte överstiga 3,0 procent i snitt under mandatperioden. Budgetförslaget för 2022 har byggts på en kostnadsutveckling om 1,2 procent jämfört med prognos för 2021, vilket ger en genomsnittlig kostnadsutveckling under mandatperioden på 0,8 procent per år. Kommunen har avsatt 116 mnkr per år (snitt under perioden 2022–2024) för nettoinvesteringar. Minst 50 procent av investeringsvolym som överstiger årets avskrivningar (exklusive exploatering), ska finansieras med årets resultat. Mellanskillnaden för 2022–2024 kan hanteras via egna medel.

Kommunen har utvecklat ekonomiska styrprinciper och har god kontroll över kostnadsutvecklingen i syfte att säkerställa ambitionen om att en god ekonomisk hushållning upprätthålls. Dessutom har kommunen reserverat medel för en del av pensionskulden i syfte att lindra den ekonomiska belastningen under de år då pensionsutbetalningarna ökar kraftigt. Kommunen har tagit fram en policy för förvaltning av pensionsmedel. Medel har också reserverats inom Resultatutjämningsreserv (RUR), vilka kan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Årets resultat som överstiger 2 procent av eget kapital kan reserveras för RUR i balansräkning under posten eget kapital. I budgetförslaget för 2022 och plan 2023–2024 har hela pensionskostnaden beräknats i kommunens driftbudget.

8. Balanskrav

Det lagstadgade balanskravet innebär att årets resultat ska vara minst ett nollresultat från och med räkenskapsåret 2000. Om bokslutet visar på ett underskott innebär huvudregeln att det ska återställas inom tre år. Det balanskravsjusterade resultatet för 2020 var 197,8 mnkr och bokslutsprognosen 2021 är ett balanskravsjusterat resultat om 165 mnkr.

9. Känslighetsanalys

Kommunens ekonomi påverkas av många faktorer och i tabellen nedan visas exempel på hur förändringen av några väsentliga parametrar skulle påverka kommunens resultat.

Tabell 8: Faktorerens eventuella påverkan på kommunens resultat

Känslighetsanalys	mnkr
<u>Exempel förändring vid:</u>	
Ändrad utdebitering, 1 kr	129
Skatteunderlagsförändring, 1 %	20,4
Nettokostnadsförändring, 1 %	25
Löneökning, 1 %	10,8
En miljard kr i statlig satsning till kommunerna	4,6
10 heltidstjänster	6

10. Kostnads- och intäktsbudget

Tabell 9: Budget, intäkter och kostnader 2022 plan 2023-2024

Kostnads- och intäktsbudget (tkr)	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
INTÄKTER/UTJÄMNING				
Skatteintäkter	2 019 370	2 158 370	2 275 890	2 416 010
Utjämningsystem, generella statsbidrag	280 490	281 000	255 000	200 000
Fastighetsavgift	107 980	110 000	110 000	110 000
Statsbidrag, Maxtaxan	12 000	10 600	10 600	10 600
Verksamhetens avgift & bidrag	362 810	339 880	352 340	359 390
Finansiella intäkter	11 000	12 000	12 000	12 000
Kapitalkostnader	54 500	63 000	66 000	68 000
Exploateringsintäkter	5 000	5 000	5 000	5 000
SUMMA INTÄKTER	2 853 150	2 979 850	3 086 830	3 181 000
KOSTNADER				
Fördelade kostnader	-2 702 400	-2 789 850	-2 914 081	-3 004 250
Finansiella kostnader	-2 500	-4 000	-4 000	-4 000
Avskrivningar	-43 500	-51 000	-54 000	-56 000
Reglering, pension	-62 000	-65 000	-65 000	-66 000
Oförutsett	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Sverigeförhandlingen, indexering	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000
Lokaler inkl. Multihall	-2 750	-5 000	-2 750	-2 750
SUMMA KOSTNADER	-2 833 150	-2 934 850	-3 059 831	-3 153 000
Marginal	20 000	45 000	27 000	28 000

II. Resultatbudget

Tabell 10: Resultatbudget som visar hur den kommunala ekonomin förväntas utvecklas under åren 2022-2024

Resultatbudget (tkr)	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Verksamhetens intäkter	379 810	355 480	367 940	374 990
Varav nämnder	362 810	339 880	352 340	359 390
Verksamhetens kostnader	-2 787 150	-2 879 850	-3 001 830	-3 093 000
Varav nämnder	-2 702 400	-2 789 850	-2 914 080	-3 004 250
Nettokostnader	-2 407 340	-2 524 370	-2 633 890	-2 718 010
Varav nämnder	-2 339 590	-2 449 970	-2 561 740	-2 644 860
Avskrivningar	-43 500	-51 000	-54 000	-56 000
Kapitalkostnader	54 500	63 000	66 000	68 000
Verksamhetens nettokostnader	-2 396 340	-2 512 370	-2 621 890	-2 706 010
Skatteintäkter, Utjämning	2 407 840	2 549 370	2 640 890	2 726 010
Skatteintäkter	2 019 370	2 158 350	2 275 890	2 416 010
Utjämningsystem, stadsbidrag, fastighetsavgift	388 470	391 020	365 000	310 000
Finansiella Intäkter/kostnader	8 500	8 000	8 000	8 000
Finansiella intäkter	11 000	12 000	12 000	12 000
Finansiella kostnader	-2 500	-4 000	-4 000	-4 000
ÅRETS RESULTAT	20 000	45 000	27 000	28 000

12 Finansieringsanalys

Tabell 11: Finansieringsanalys bokslut 2020, budget 2021-22, plan 2023-24

Finansieringsanalys (tkr)	Bokslut 2020	Prognos 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	220 721	211 000	45 000	27 000	28 000
Justering för av- och nedskrivningar	32 831	45 000	51 000	54 000	56 000
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	-313 429	0	0	0	0
Ökning/minskning av pensionsavsättningar	30 273	36 426	20 600	28 900	33 600
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital					
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	22 550	-50 000	0	0	0
Ökning/minskning kortfristiga skulder	53 805	0	0	0	0
Ökning/minskning exploateringsstillgångar	58 574	-37 500	0	0	0
Medel från den löpande verksamheten	105 325	204 926	116 600	109 900	117 600
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-432 260	-117 750	-127 250	-110 000	-110 000
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	-2 980	0	0	0	0
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
Investeringsbidrag	10 688	0	0	0	0
Medel från investeringsverksamheten	-424 552	-117 750	-127 250	-110 000	-110 000
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Minskning av långfristiga skulder	-26 488	2 701	0	0	0
Ökning/minskning av långfristiga fordringar	398 365	0	0	0	0
Ökning/minskning av övriga avsättningar	75 698	-509	-509	-8 307	-8 307
Medel från finansieringsverksamheten	447 575	2 192	-509	-8 307	-8 307
ÅRETS KASSAFLÖDE					
Likvida medel vid årets början	78 521	206 869	296 237	285 078	276 671
Likvida medel vid årets slut	206 869	296 236	285 078	276 671	275 964

13. Balansbudget

Tabell 12: Balansbudget, prognos 2021, budget 2021-22, plan 2023-24

Balansbudget (tkr)	Budget 2021	Prognos 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
TILLGÅNGAR					
Immateriella och materiella anläggningstillgångar	1 124 583	1 387 511	1 463 761	1 519 761	1 573 761
Finansiella anläggningstillgångar	148 236	145 138	145 138	145 138	145 138
Fordringar	848 906	903 375	903 375	903 375	903 375
Exploateringstillgångar	149 620	105 036	105 036	105 036	105 036
Kassa och bank	77 887	296 237	285 078	276 671	275 964
SUMMA TILLGÅNGAR	2 349 232	2 837 297	2 902 388	2 949 981	3 003 274
SKULDER OCH EGET KAPITAL					
Ingående eget kapital	1 009 227	1 244 291	1 455 291	1 500 291	1 527 291
Resultat	20 000	211 000	45 000	27 000	28 000
Pensionsavsättningar	282 000	305 000	325 600	354 500	388 100
Övriga avsättningar	495 843	493 189	492 680	484 373	476 066
Långfristiga skulder	83 650	71 500	71 500	71 500	71 500
Kortfristiga skulder	458 512	512 317	512 317	512 317	512 317
SUMMA SKULDER	2 349 232	2 837 297	2 902 388	2 949 981	3 003 274
DIFF	0	0	0	0	0
Soliditet % exkl. pensionsåtagande*	44%	51%	52%	52%	52%
Soliditet % inkl. pensionsåtagande*	18%	29%	31%	32%	34%
Ansvarförbindelse (mnkr) inkl. löneskatt	617 746	621 985	595 450	570 856	545 839

* Soliditeten, eget kapital i relation till tillgångarna, visar kommunens långsiktiga betalningsförmåga. Redovisning av pensionsskuld har gjorts enligt en blandad modell. Detta innebär att större delen av pensionsskulden per sista december 1997 redovisas som en ansvarförbindelse. Kommunens totala pensionsskuld (inkl. löneskatt) per delårsboks slutet år 2021 uppgår till cirka 938 mnkr varav 639 mnkr ligger inom linjen (ej inkl. i balansräkningen). Om den ingår som en skuld i balansräkningen sjunker soliditeten från cirka 51 % till cirka 29 % för 2021.

14. Nämndernas uppdrag och budget

14.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och består av 51 ledamöter, som under mandatperioden 2018–2022 representerar nio olika partier. Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell natur eller av större vikt för kommunen gällande till exempel mål och riktlinjer för verksamheten, budget och plan, kommunalskatt och andra principiellt viktiga ekonomiska frågor. Vidare beslutar Kommunfullmäktige om nämndsorganisation och verksamhetsformer, val av ledamöter/ersättare samt revisorer, ekonomiska förmåner till förtroendevalda, folkomröstningar, årsredovisning och ansvarsfrihet. Revisorerna har i uppdrag att granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden.

Förändringar

Kommunfullmäktiges nettobudgetram minskar med 450 tkr, framförallt på grund av att Val- och demokratinämnden, som tidigare legat under Kommunfullmäktige, nu har ett eget avsnitt i budgeten, samt ska göra sin egen verksamhetsplan. En indexuppräknings för Kommunfullmäktige har gjorts inför 2022, som följer den prognostiserade uppräknings som riksdagen gör för sina ledamöter.

Kommunfullmäktige (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2021 (exkl Val- och demokratinämnden)	-8 210	0
Kommunfullmäktige inkl. partistöd	-6 400	0
Revision	-2 000	0
Budget 2022	-8 400	0

Kommunalt partistöd

Mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning till Kommunfullmäktige som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i KL 4 kap. 29 §. Till redovisningen ska bifogas en granskningsrapport. Detta ska lämnas till Kommunfullmäktige senast sex månader efter redovisningsperiodens utgång.

Partistöd för 2022 utbetalas i januari/februari 2022 till de nio partier som erhållit mandat i Kommunfullmäktige och i övrigt i enlighet med antagna regler för lokalt partistöd och *Bestämmelser avseende arvoden och ersättningar till Österåkers kommuns förtroendevalda samt stöd till politiska partier representerade i fullmäktige.*

14.2 Val- och demokratinämnden

Val- och demokratinämnden ansvarar för att organisera och genomföra allmänna val. Det gäller val till riksdag, regionfullmäktige och Kommunfullmäktige, men också val till Europaparlamentet och folkomröstningar.

Förändring

Val- och demokratinämndens bruttoram ökar med cirka 1,3 mnkr, framförallt på grund av det allmänna valet 2022, som nämnden ansvarar för.

Val- och demokratinämnden (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2021	-640	0
Val- och demokratinämnden	-2 700	800
Budget 2022	-2 700	800

Under 2022 infaller allmänna val till riksdag, regioner och kommuner. Utöver de sedvanliga förberedelserna inför valet genomförs en översyn av antalet valdistrikt i kommunen då Österåkers kommun växer, sett till antal röstberättigade invånare. Vallagen föreskriver att det ska vara mellan 1000–2000 röstberättigade per valdistrikt. Per 1 mars 2021 var det 35 243 röstberättigade, att jämföra med det senaste allmänna valet 2018 då det var 33 316 röstberättigade. Österåkers kommun kommer enligt plan att till det allmänna valet 2022 få fyra nya distrikt, alltså totalt 25 valdistrikt jämfört med dagens 21 valdistrikt.

14.3 Kultur- och fritidsnämnden

Nämndens verksamhetsområde omfattar kultur-, förenings-, idrotts-, och fritidsverksamhet. Nämndens uppgift är att finansiera, ta fram riktlinjer, hantera avgifter och ersättningar, samt följa upp mål och kvalitet inom nämndens olika verksamhetsområden. Kultur- och fritidsnämnden gör en del beställningar av verksamhet som inte är lagstiftad, som exempelvis fritidsgårdar och sport- och friluftsverksamhet. Nämnden beslutar bland annat om bidrag till ungdomsföreningar och studieförbund, samt har arrangörsansvar för kommunens kulturevenemang. Musikskoleverksamhet drivs för närvarande av tre upphandlade utförare.

Nämndens mål för 2022:

- Kommunens invånare och besökare ska i de kommunala idrottsanläggningarna uppleva att de får ett trevligt bemötande samt att anläggningarna är säkra, hela och rena
- Kultur- och fritidsnämnden ska verka för ett varierat och allsidigt kulturutbud med hög kvalitet
- Kultur- och fritidsnämnden ska verka för att folkbiblioteket erbjuder hög tillgänglighet avseende öppettider och tillgång till medier, aktiviteter och program
- Nämnden ska inte redovisa någon negativ budgetavvikelse vid bokslut
- Kultur- och fritidsnämnden verkar för demokratiutveckling i skolan och att fler skolor ska delta i kommunens demokratistärkande arbete
- Den upplevda tillgängligheten till kommunens kultur- och fritidsutbud ska öka
- Andelen unga som alltid känner sig trygga inom Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde ska öka
- Utveckla möjligheterna för medborgardialog med föreningar inom nämndens verksamhetsområde
- Förbättra möjligheterna att arbeta långsiktigt och strategiskt med kulturmiljöfrågorna i Österåkers kommun
- Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för några av kommunens friluftsområden, bland annat de kommunala friluftsbaden, motionsspåren, mountainbikespår, vandringsleder samt ridstigar. Naturen är en stödande och hälsofrämjande miljö och viktig ur ett folkhälsoperspektiv för barn och unga, såväl som för äldre

- Kommunen ska erbjuda ett rikt och mångfacetterat kultur- och fritidsliv, samt ha aktiva föreningar

Strategiska nyckeltal för Kultur- och fritidsnämnden

Strategiska nyckeltal	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Musikskola					
Antal kurser, inskrivna september	2 081	2 070	2 129	2 166	2 144
Antal elever, inskrivna september	1 390	1 352	1 419	1 424	1 430
Antal barn i kommunen, 7-19 år	8 308	8 476	8 625	8 655	8 687

Förändringar

Nämndens nettobudgetram uppgår till 108,2 mnkr, vilket är en ökning om cirka 18,8 mnkr. Ökningen består framförallt av kostnader kopplat till Multihallen om 16,9 mnkr, indexuppräknings, samt 1,6 mnkr i politiska förstärkningar för 2022.

Kultur- och fritidsnämnden	Brutto	Intäkter
Budget 2021 (exkl politisk förstärkning)	-98 470	9 000
Indexuppräkning	-1 674	180
Effektivisering	689	
Volymjustering	-16 360	
Politisk förstärkning enligt nedanstående:		
<i>Fortsatt utgrävning Biskopstuna</i>	-500	
<i>Förstärkt föreningsbidrag</i>	-600	
<i>Utveckla bibliotekets barn- och ungdomsverksamhet</i>	-300	
<i>Kulturevenemang</i>	-200	
Justering	-6	20
Budget 2022	-117 420	9 200

Kultur- och föreningsverksamheten stärks på olika sätt i 2022 års budget. Dels sker en förstärkning om 0,2 mnkr till kulturevenemang under året, dels sker en fortsatt förstärkning av föreningsbidragen under 2022 om 0,6 mnkr.

Biskopstuna borgruin i Österskär är föremål för fortsatta insatser för att säkra ett långsiktigt bevarande, men att också utveckla platsen till att bli ett attraktivt besöksmål i kommunen. En förstärkning om 0,5 mnkr görs 2022 för att möjliggöra en fortsättning av projektet med forskningsutgrävning och amatörarkeologisk kursverksamhet som pågått sedan 2018.

Folkbibliotekens uppdrag regleras i bibliotekslagen och förutom att verka läsfrämjande har också biblioteket ett uppdrag att arbeta för att medborgarna når digital litteracitet. Vad gäller folkbibliotekens läsfrämjande uppdrag behöver samarbetet med skolan utvecklas, skolbibliotek införlivas och uppsökande verksamhet utökas. Här har Kultur- och fritidsnämnden pekat på behovet av att stärka upp barnverksamheten. Nämnden får därför en resursförstärkning om 0,3 mnkr för att kunna utveckla bibliotekets barn- och ungdomsverksamhet.

Nämnden ska också utreda och ta fram ett förslag på Ekbackens framtida utveckling som mötesplats och arrangemangsplats.

14.4 Förskole- och grundskolenämnd

Förskole- och grundskolenämnden fullgör kommunens ansvar avseende utbildning och annan pedagogisk verksamhet som regleras i skollagen, med undantag för drift av verksamhet. I nämndens uppdrag ingår att svara för övergripande myndighetsutövning, resursfördelning, lokalprognoser, information samt uppföljning av kvalitet och resultat. Inom nämnden organiseras också Pedagogcentrum som erbjuder utvecklingsinsatser till samtliga huvudmän i förskola och skola i kommunen, samt samordning av verksamhetsförlagd utbildning inom lärarutbildningen (VFU).

Nämndens ansvarsområde styrs av nationella mål och föreskrifter, reglemente, Kommunfullmäktiges inriktningsmål och politiska uppdrag.

Nämndens mål för 2022:

- Ingen negativ budgetavvikelse
- Utbildningen i förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem har hög kvalitet
- Alla barn och elever har möjlighet att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar enligt utbildningens mål

- Barn och elever är trygga i sin förskola och skola
- Alla ungdomar i Österåkers kommun ska ha en gymnasieutbildning
- Barn och ungdomar i Österåkers kommun ska ha god tillgång till förskola och skola

Strategiska nyckeltal för Förskole- och grundskolenämnden

Strategiska nyckeltal	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Volymer enligt befolkningsprognos						
Antal invånare i åldern 1-5	2 855	2 951	2 928	3 060	2 986	3 013
Antal invånare i åldern 6	643	641	658	641	654	683
Antal invånare i åldern 7-15	5 750	5 814	5 862	5 893	5 934	5 991
Nyttjandegrad						
Förskolebarn 1-5 år	88%	84%	85%	87%	87%	87%
Pedagogisk omsorg 1-5 år	5%	5%	5%	4%	4%	4%
Förskoleklass 6 år	92%	94%	105%	100%	100%	100%
Grundskola 7-15 år (åk 1-9)	99%	99%	100%	99%	99%	99%
Volym (antal genomsnitt över året)						
Förskola	2 518	2 484	2 538	2 673	2 608	2 632
Pedagogisk omsorg	149	153	165	130	127	128
Totalt volym förskolebarn	2 667	2 637	2 703	2 803	2 735	2 760
Förskoleklass	591	602	631	641	654	683
Grundskola åk 1-3	1 852	1 841	1 823	1 860	1 873	1 891
Grundskola åk 4-5	1 236	1 283	1 353	1 340	1 349	1 362
Grundskola åk 6-9	2 585	2 628	2 587	2 615	2 633	2 658
Total volym grundskola åk 1-9	5 673	5 752	5 763	5 815	5 855	5 912
Fritidshem (åk F-6) 6-12 år	2 981	3 015	3 008	3 000	3 027	3 032

Under den kommande femårsperioden prognostiseras en ökning i åldersgruppen 1-5 år med cirka 465 barn och fram till 2031 med 1 400 barn. Inflyttningen förväntas vara störst i de västra kommundelarna där flera nyetablerade bostadsområden planeras. 2020 var 83 procent av de folkbokförda barnen i åldersgruppen 1-5 år inskrivna i förskolan, 40 procent i åldern 1-2 år och 60 procent i ålder 3-5 år. Det finns pågående planer för cirka 450 nya förskoleplatser till och med 2026. Därefter ökar inflyttningen och behovet uppskattas vara 7-9 nya enheter till och med 2031.

Åldersgruppen 6-15 år ökar med cirka 470 barn och ungdomar till och med 2026, och 1 600 fram till 2031. I centrala Åkersberga (Hacksta) planeras etablering av en ny skolenhet med cirka 600 platser. Utredning för nya enheter i Runö och Svinninge med sammanlagt 1 000–1 200 platser pågår.

Inom grundsärskolan prognostiseras en ökning av elever, vilket medför behov av utökade lokaler för att kunna erbjuda platser inom kommunen.

Förändringar

Nettobudgeten för 2022 uppgår till 1 038,5 mnkr, vilket är en ökning om 33,9 mnkr jämfört mot 2021. Det kan främst härledas till 22,4 mnkr i indexökning och 11,5 mnkr i volymförändringar.

Förskole- och grundskolenämnden (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2021	-1 083 700	79 140
Indexuppräknig	-24 023	1 583
Effektivisering	0	
Volymjustering	-12 500	1000
Justering	23	-23
Budget 2022	-1 120 200	81 700

Kommunen har under lång tid valt att prioritera resursförstärkningar inom förskole- och skolverksamhet. Den långsiktiga satsningen på förskola och skola, både i form av ökade resurser, men även i form av olika utvecklingsinsatser, så som deltagande i olika forskningsprojekt och utbildningar har också givit resultat. Detta både i form av höjda meritvärden, behörighet till gymnasiet och upplevd trygghet bland barn och elever. Även 2022 prioriteras förskola och skola, och en resursförstärkning i form av höjd peng görs inom pedagogisk omsorg, förskola, grundskola och fritidshem, vilket innebär en sammanlagd satsning om 22,4 mnkr.

Under de tidiga åren läggs mycket av grunden för läs- och skrivutvecklingen. En särskild satsning görs därför på grundskolans tidiga år, årskurs F-3 där peng räknas upp med 3 procent. För resterande verksamheter, det vill säga pedagogisk omsorg, förskola, fritidshem och grundskola årskurs 4-9 räknas peng upp med 2,2 procent. En förstärkning av peng i skolan ger huvudmannen och rektor möjlighet att skapa goda förutsättningar för elevernas lärande genom att exempelvis arbeta med ökad studiero, utveckla elevhälsan eller stärka upp med mer läromedel, tryckta såväl som digitala.

Alla elever ska ges stöd och stimulans utifrån sina behov och förutsättningar. I Österåker har likvärdigheten mellan skolorna ökat, vilket gäller både skolresultat och elevers, personals och vårdnadshavares upplevelse av skolan. Nämnden ska 2022 fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för en ökad likvärdighet mellan skolenheterna i kommunen, bland annat genom

Pedagogcentrum. Det statsbidrag för kvalitetssäkrande åtgärder som tidigare finansierat delar av Pedagogcentrums verksamhet fördelas numera direkt till huvudmännen. Nämnden har därför tilldelats 2,5 mnkr i ram för att kunna fortsätta bedriva Pedagogcentrum verksamhet i samma omfattning.

Under 2022 ska modellen för lokalersättning ses över. Kommunstyrelsen kommer att leda arbetet, men nämnden ska avsätta resurser för att delta i projektet. Arbetet ska ske i bred samverkan med andra förvaltningar och eventuellt externa aktörer. Arbetet ska vara klart senast 30 juni 2022, med en första avrapportering till ekonomiavdelningen under april månad.

14.5 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fullgör kommunens ansvar avseende gymnasieutbildning och kommunal vuxenutbildning, med undantag för drift av verksamhet. I nämndens uppgifter ingår bland annat resursfördelning, uppföljning av kvalitet och resultat samt förslag till budget. Inom Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden organiseras även Ungdomsmottagningen och det kommunala aktivitetsansvaret (KAA).

Nämndens mål för 2022:

- Alla ungdomar upplever ett gott bemötande i kontakt med Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamheter
- Ingen negativ budgetavvikelse
- Utbildningen i gymnasieskolan har hög kvalitet
- Alla verksamheter är tillgängliga och anpassade efter individens behov
- Alla ungdomar är trygga i sin gymnasieskola
- Alla ungdomar i kommunen har genomfört en gymnasieutbildning
- Alla ungdomar i kommunen har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård

Strategiska nyckeltal för Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Strategiska nyckeltal	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Volym enligt befolkningsprognos						
Antal invånare i åldern 16-19	2 558	2 684	2 633	2 737	2 682	2 675
Nyttjandegrad						
Gymnasium 16- 18 år	79%	76%	77%	77%	76%	76%
Gymnasiesärskola	1,1%	0,9%	0,9%	0,8%	0,9%	0,9%
Modersmål	3,3%	2,9%	3,2%	2,7%	2,9%	2,9%
Volym (antal genomsnitt över året)						
Gymnasium (inkl nyanlända)	2 017	2 043	2 032	2 113	2 041	2 036
Gymnasiesärskola	27	25	25	23	25	25
Modersmål	84	78	85	75	78	78

I kommunen finns i dagsläget cirka 1 100 platser fördelat på två gymnasieskolor. Över hälften av de folkbokförda ungdomarna går i gymnasieskola utanför kommunen. I Österåkers gymnasium saknas för närvarande möjlighet att utöka med fler klasser i den befintliga byggnaden. Kommunstyrelsen har fått uppdraget att fortsätta att arbeta med utökandet av Österåkers gymnasium och campusprojektet (se avsnitt 14.11) och i det arbetet är Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden en viktig samrådspart.

Förändringar

Nämnden har för 2022 en nettobudgetram på 257,8 mnkr, en utökning från 2021 med cirka 16,8 mnkr, främst på grund av volymjusteringar och för kompensation kopplat till länsprislistan för gymnasieskolan, samt prisökningar inom SFI. Ramjustering har gjorts för övergång av ungdomsmottagningens medicinska personal till regionen.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2021	-256 540	15 500
Indexuppräkning	0	0
Effektivisering	0	
Volymjustering	-5 900	-6 000
Länsprislista	-3 400	
SFI	-700	
Politisk förstärkning enligt nedanstående:		
<i>Förstärkning av KAA</i>	-400	
<i>Förstärkning av studievägledning</i>	-400	
Justering	40	
Budget 2022	-267 300	9 500

Österåker ingår i Storstockholms gemensamma gymnasierregion där samtliga kommuner ingått ett samverkansavtal. Avtalet gör det möjligt för elever i Stockholmsregionen att söka och att antas på lika villkor i samtliga av regionens gymnasieskolor. Regionen har även en gemensam prislista, länsprislistan, som reglerar programpengen för nationella program och för introduktionsprogram. I nämndens budget har hänsyn tagits till den preliminära uppräknings av länsprislistan om 1,5 procent till 2022.

En inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet främjar goda livsvillkor för barn och ungdomar. Genomgången gymnasieutbildning är en av de viktigaste förutsättningarna för framtida försörjning och delaktighet i samhället. Ett av nämndens mål är att öka genomströmningen på gymnasiet inom programtiden och en av insatserna för att nå målet kan vara att minska avhopp och programbyten genom god studievägledning. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden får en förstärkning om 0,4 mnkr för att under 2022 arbeta med att stärka studievägledningen (SYV) i kommunen. Arbetet kan exempelvis ske i projektform genom att stärka SYV-nätverket i kommunen för samverkan med de fristående och kommunala grundskolorna med målet att förbättra studievägledningen för att öka genomströmningen på gymnasiet.

För de ungdomar som saknar sysselsättning i form av studier eller arbete finns det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Där finns möjlighet att få

studievägledning eller stöd av en ungdomscoach för att hitta vägen tillbaka till studier eller annan sysselsättning. KAA:s verksamhet förstärks med 0,4 mnkr för att kunna stötta fler ungdomar tillbaka till studier eller till sysselsättning.

Ungdomsmottagningen har under 2021 genomgått en organisatorisk förändring där den medicinska personalen nu tillhör regionen, medan övrig personal fortsatt har sin organisatoriska tillhörighet hos kommunen. Under 2022 fortsätter kommunens satsning gällande kostnadsfria hygienprodukter på Ungdomsmottagningen, vilket har visat sig ha flera positiva effekter och åtskilliga kommuner har infört detta enligt Österåkers modell.

14.6 Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänstlagen (SoL) vad avser omsorgen om äldre människor och människor med funktionsnedsättning, med undantag för själva driften. Vård- och omsorgsnämnden fullgör vidare kommunens uppgifter enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL), samt enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) med undantag för själva driften.

Nämndens mål för 2022:

- Vård- och omsorgsnämnden ska vara tillgänglig och utredningar, beslut och verkställighet ska ske inom skäligen tid
- Vård- och omsorgsnämnden ska nyttja tillgängliga resurser på bästa sätt för att uppnå uppsatta mål. Nämnden ska samordna insatser, internt och med andra aktörer, för de personer som har behov av det
- Vård- och omsorgsnämnden ska utgå från barnkonventionen artikel 28, att barn har rätt till utbildning. Nämnden ska verka för att alla barn deltar i den verksamhet som anordnas av skolan för att uppfylla sin skolplikt och klara sin skolgång. Nämndens möte med barn ska därför inte ske under barnets skoltid
- Vården och omsorgen ska ges med respekt för individens specifika behov och integritet. Individen ska ges möjlighet att vara delaktig. Kvalitetsmått i brukarundersökningen för funktionsnedsättning och äldre ska förbättras
- Vård- och omsorgsnämndens verksamhet ska präglas av rättssäkerhet baseras på bästa tillgängliga kunskap och bygga på både vetenskap och beprövad erfarenhet

- Vård- och omsorgsnämndens insatser ska ges med respekt för individens specifika behov och integritet. Individen ska ges möjlighet att vara delaktig
- Vård- och omsorgsnämnden ska bidra till social hållbarhet vid befolkningsökning utan att den ekonomiska utveckling relativt sett ska öka

Strategiska nyckeltal för Vård- och omsorgsnämnden

Strategiska nyckeltal	Budget 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Äldreomsorg						
Särskilt boende, årsplatser	287	262	282	277	285	294
Särskilt boende, snittkostnad/dygn	1 993	2 023	2 053	2 094	2 094	2 094
Särskilt boende, belägningsgrad	98%	99%	99%	99%	99%	99%
Korttidsplatser, antal dygn	5 840	4 000	5 840	5 440	6 000	6 200
Korttidsplatser, snittkostnad/dygn	2 276	2 300	2 300	2 346	2 300	2 300
Antal Kunder hemtjänst	616	600	612	624	627	643
Hemtjänst, utförda timmar dag och kväll	250 000	260 000	260 000	266 000	271 625	278 416
- varav egen regi	9%	8%	8%	8%	8%	8%
Hemtjänst, pris/utförd timme	437	443	450	459	459	459
Funktionshinder						
Boende, antal vuxna egen regi	100	96	100	98	100	100
Boende, antal vuxna extern regi	44	44	46	45	49	52
Boende, antal barn	11	8	10	9	12	13
Daglig verks enl. LSS, antal personer	170	190	190	190	195	200
Korttidsvistelse, antal dygn	4 104	3 500	4 104	3 904	4 104	4 104
Korttidstillsyn, antal barn	34	20	34	26	27	27
Boendestöd, antal personer	140	140	140	140	144	146
Boendestöd, antal timmar	15 916	15 916	15 916	15 916	16 234	16 559
Personlig assistans LSS, Vuxna	15	15	15	15	16	17
Personlig assistans LSS, Barn	7	7	8	8	9	10
Personlig assistans SFB, Vuxna	45	40	45	44	46	47
Personlig assistans SFB, Barn	14	11	14	12	15	16

Behovet av insatser i form av särskilt boende, assistans och korttidstillsyn med mera, har minskat under pandemin och även nivåerna för 2022 prognostiseras vara fortsatt låga. Förutsatt att en återgång till en mer normal tillvaro sker prognostiserar nämnden att nivåerna på insatserna är tillbaka på normal nivå inom ett par års tid.

Förändringar

Nämnden har för 2022 en nettobudgetram på 669,8 mnkr, vilket är en ökning från 2021 med cirka 5,8 mnkr. Volymerna är nedjusterade med 5,5 mnkr jämfört med 2021, på grund av fortsatt låga volymer inom ett flertal verksamhetsområden.

Vård- och omsorgsnämnden (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2021 (exkl politisk förstärkning)	-741 690	77 690
Indexuppräkning	-12 609	1 554
Effektivisering	0	
Volymjustering	5 800	-350
Politisk förstärkning enligt nedanstående:		
<i>Funkisfestival</i>	-50	
<i>Seniorsportskola</i>	-100	
Justering	-1	6
Budget 2022	-748 650	78 900

De politiska prioriteringarna och uppdragen som rör nämndens verksamhetsområde 2022 har framförallt fokus på att öka tryggheten och den fysiska och psykiska hälsan hos äldre. Utöver detta ska nämnden anordna kommunens första funkisfestival, där 50 tkr är öronmärkta för detta.

En god hälsa och fysiskt och psykiskt välmående genom hela livet är viktigt. Inför 2022 får nämnden flera uppdrag för att genomföra aktiviteter och utreda framtida arbetsätt inom verksamhetsområdet äldreomsorg.

Nämnden får i uppdrag att under 2022 starta upp en ”seniorsportskola” för kommunens äldre invånare. Syftet med seniorsportskolan är att skapa förutsättningar för ett hälsosamt åldrande och att inspirera till en aktiv och meningsfull fritid. I Österåker finns goda förutsättningar för att vara aktiv hela livet, då det är gott om faciliteter för olika typer av idrotter, samt många friluftsområden. Med fördel kan genomförandet ske i samverkan med några av kommunens många idrottsföreningar. En resursförstärkning om 0,1 mnkr görs för att möjliggöra detta.

I och med en växande och allt äldre befolkning ökar också behovet av de insatser som riktar sig till äldre. En viktig friskfaktor är att få umgås och träffa

andra. Nämnden ska därför utreda huruvida de fyra mötesplatser och träffpunkter för äldre som finns i kommunen idag behöver utökas och/eller bli fler. Även inom hemtjänsten finns behov av att göra en genomlysning och förvaltningen har börjat se över arbetssätt och finansiering av hemtjänsten. Dagens system för beställning av hemtjänst utgår från behovet av hjälp. Hjälpen är sedan enligt schablon tidsatt per utfört moment, vilket ligger till grund för ersättning till utförarna. Behov finns att se över systemet för ersättning till hemtjänstutförarna, för att främja kvaliteten i utförandet av tjänsten. Systemet bör prioritera behov av hjälp över schabloniserad tid. Nämnden får också i uppdrag att utreda de organisatoriska och ekonomiska konsekvenserna av att införa platsgaranti på särskilt boende för 90-åringar och äldre.

14.7 Socialnämnden

Socialnämndens verksamhet består av fem enheter: vuxenstöd, stöd till barn och unga, familjerätt och familjehem, ekonomiskt bistånd samt stöd och behandling och fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänstlagen och vad som i lag sägs om socialnämnd, med undantag för det som hanteras av annan nämnd med avseende på omsorgen om äldre människor och människor med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar. Därtill finns de förvaltningsövergripande enheterna administrativt stöd och service, samt staben. Kommunens barnombud ingår i Socialnämndens verksamhet.

Nämndens mål för 2022:

- Socialnämnden ska vara tillgänglig och utredningar, beslut och verkställighet ska ske inom skäligen tid
- Socialnämnden ska nyttja tillgängliga resurser på bästa sätt för att uppnå uppsatta mål. Nämnden ska samordna insatserna, internt och med andra aktörer, för de personer som har behov av det
- Socialnämnden ska utgå från Barnkonventionen artikel 28, att barn har rätt till utbildning. Nämnden ska verka för att alla barn deltar i den verksamhet som anordnas av skolan för att uppfylla sin skolplikt och klara sin skolgång. Nämndens möte med barn ska därför inte ske under barnets skoltid
- Vården och omsorgen ska ges med respekt för individens specifika behov, förväntningar och integritet
- Socialnämndens verksamhet ska präglas av rättssäkerhet baserad på bästa tillgängliga kunskap och bygga på både vetenskap och beprövad erfarenhet

- Socialnämndens insatser ska ges med respekt för individens specifika behov och integritet. Individen ska ges möjlighet att vara delaktig
- Socialnämnden ska bidra till social hållbarhet vid befolkningsökning utan att den ekonomiska utvecklingen relativt sett ska öka

Strategiska nyckeltal för Socialnämnden

Strategiska nyckeltal	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Antal förhandsbedömningar	1 320	2 523	2 222	2 273	2 288	2 309
Öppnade utredningar	354	539	503	514	517	522
Antal öppnade insatser		194	201	206	207	209
Totalt med stöd av LVU	11	13	15	15	16	16
HVB 0-18 år (ej ensamkommande)	3	5	5	5	5	5
HVB 19-20 år (ej ensamkommande)	1	1	1	1	1	1
Familjehem 0-18 år (ej ensamkommande)	14	15	15	16	16	16
Familjehem 19-20 år (ej ensamkommande)	2	3	3	3	3	3
Ensamkommande i familjehem		8	8	7	6	5
HVB enl Sol	17	15	15	15	15	15
Totalt med stöd av LVM	1	1	1	1	1	1
Övrigt enligt Sol	4	3	4	4	4	4
Antal hushåll genomsnitt per månad	205	190	200	206	208	212
Antal berörda barn i genomsnitt	136	130	130	134	136	138
Försörjningsstöd, tkr	13 260	20 015	25 000	23 200	23 200	23 200

Förändringar

Nämnden har för 2022 en nettobudgetram på 105 mnkr, en utökning från 2021 med cirka 16,9 mnkr, vilket främst kan härledas till en redovisningsteknisk korrigerings av intäktsram om 10 mnkr, samt volymjusteringar och indexuppräknings.

Socialnämnden (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2021	-137 420	49 330
Indexuppräkning	-2 336	987
Effektivisering	0	
Volymjustering	9 800	-13 300
Redovisningsteknisk korrigerering		-10 000
Politisk förstärkning enligt nedanstående: <i>Våld i nära relationer</i>	-2 000	
Justering	-44	-17
Budget 2022	-132 000	27 000

Våld i nära relationer är ett folkhälsoproblem, med allvarliga fysiska och psykiska konsekvenser för den som utsätts och kan även leda till svåra sociala problem. Vanligast är att kvinnor utsätts för våld i nära relationer, och den som utövar våldet är oftast en manlig partner eller före detta partner. Barn som tvingas bevittna våld i sin närmiljö riskerar att fara mycket illa. En förutsättning för att våldsutsatta ska få adekvat vård, stöd och hjälp är att våldsutsattheten upptäcks. För att säkerställa en hög kompetensnivå har alla medarbetare inom förvaltningen erhållit basutbildning om våld i nära relationer. Basutbildning kommer att erbjudas nyanställda som inte tidigare gått aktuell utbildning. Även andra aktörer kommer att erbjudas basutbildningen som genomförs av socialförvaltningens medarbetare.

Förvaltningen kommer att inrätta ett relationsvåldsteam under hösten 2021. Nämnden prognostiserar att behoven av stöd och skyddat boende kommer att öka, vilket kommer att påverka kostnaderna. En utredning beställd av regeringen, om ett stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare, pågår och kan komma att påverka lagstiftningen och därmed få såväl administrativa som ekonomiska konsekvenser för Socialnämnden. Konsekvenserna blir även att tillgången till platser i skyddade boenden måste säkras, samt att informationsinsatser och nya rutiner behöver upprättas. En politisk förstärkning om 2 mnkr kommer därför att göras på området.

Tidiga insatser, att ge barn en god start i livet, samt trygga och goda uppväxtvillkor är ett effektivt socialt hållbarhetsarbete och till godo både för

den enskilde individen och för samhället. Socialnämnden får därför i uppdrag att i samverkan med Förskole- och grundskolenämnden, arbeta fram ett samverkansavtal med Region Stockholm rörande familjecentrerat arbetssätt och familjecentral. I Socialnämndens ram för 2022 finns 0,5 mnkr avsatt för detta ändamål, bland annat för ökad lokalhyra. Samarbete ska ske med lokala utförare för regionen, exempelvis Barnmorskemottagningen och BVC. Införande av en familjecentral med ett familjecentrerat arbetssätt möjliggör en förstärkning av redan pågående förebyggande och främjande insatser som pågår i kommunen. Dessutom ger en familjecentral goda möjligheter att utveckla nya insatser som syftar till att minska skillnader i livsvillkor och hälsa hos Österåkers barn och unga, och deras familjer. För nämndens del innebär en ökad samverkan med mödra- och barnhälsovården att föräldrars behov av stöd kan uppmärksammas tidigt och för föräldrar i kommunen kan samarbetet mellan professionerna inom familjecentralen erbjuda ett samlat och tillgängligt stöd, vilket kan göra det lättare att söka hjälp i sitt föräldraskap.

14.8 Byggnadsnämnden

Nämnden hanterar frågor om bygglov, marklov, förhandsbesked, strandskyddsfrågor, bostadsanpassningsbidrag, samt tillsyn och övriga uppgifter inom byggnadsväsendet.

Nämndens mål för 2022:

- Nöjdheten med bygglovsverksamhetens service och kvalitet ska öka
- Byggnadsnämnden ska redovisa en ekonomi i balans
- Handläggning av bostadsanpassningsåtgärder ska även fortsatt i hög grad motsvara sökandens förväntningar
- Vid större byggprojekt informera byggherrar om fördelar med miljösmarta val
- Styra nya bostäder och arbetsplatser till, i huvudsak, kollektivtrafiknära lägen

Strategiska nyckeltal för Byggnadsnämnden

Strategiska nyckeltal	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Bostadsanpassning						
Antal beviljade BAB, år	308	310	280	290	300	310
Beviljat belopp, år (tkr)	3 530	2 970	3 470	3 470	3 470	3 470
Utbetalat belopp, år (tkr)	2 500	2 970	3 470	3 470	3 470	3 470
Bygglov						
Lovärenden, år	831	950	1 500	830	1 600	1 600
Tillsyn, år	83	95		90		
Anmälningsskyldiga åtgärder, år	342	395		350		
Attefallsärenden, år	223	300		230		

Förändringar i lagar och förordningar under senare år har medfört väsentliga utökningar av kommunens uppgifter avseende bygglovverksamheten. Under de senaste åren har arbetet i mycket koncentrerats på att hitta och behålla effektiva arbetssätt i alla delar av verksamheterna, bland annat genom att utveckla en effektiv hantering av bygglovsfria åtgärder, till exempel attefallshus, med en ständigt pågående regel-, praxis- och tolkningsutveckling. En huvuduppgift är att ständigt förbättra kvaliteten, såväl på handläggning som på byggande. Allt fler stora och komplicerade projekt, med många olika aktörer, har kommit att ställa allt högre krav på vägledning i bygglovsprocessen.

Befolkningens åldersstruktur, med ett ökande antal äldre, bedöms fortsatt innebära ett högt antal ärenden om bostadsanpassningsbidrag och inom verksamheten bostadsanpassning gör nämnden bedömningen att antalen ärenden kommer att öka, men till en lägre styckkostnad. Gällande bygglov prognostiserar nämnden att antalet bygglovsärenden kommer att minska 2022, för att därefter öka kraftigt planåren 2023 och 2024.

Förändring

Byggnadsnämndens nettokostnadsram för 2022 är 7,8 mnkr, fördelad på bruttokostnader om 21,7 mnkr och intäkter om 13,9 mnkr.

Byggnadsnämnden (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2021	-21 480	13 650
Indexuppräkning	-365	273
Effektivisering	150	
Justering	-5	-23
Budget 2022	-21 700	13 900

14.9 Miljö- och hälsoskyddsnämnd

Nämnden ansvarar för tillsyn med stöd av miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om handel med vissa receptfria läkemedel, strålskyddslagen, lag om foder och animaliska biprodukter, smittskyddslagen och tillhörande föreskrifter, samt lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Från och med den 1 juli 2020 genomförs tillsyn med stöd av Lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Lagen förväntas gälla minst till och med den 31 januari 2022.

Nämndens mål för 2022:

- Kundnöjdhet inom miljö- och hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll samt avseende serveringstillstånd ska vara hög
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska redovisa en ekonomi i balans
- Tillsyn i skolor och förskolor utförs med syfte att uppnå en god miljö
- Tillsyn i äldreboenden och gruppboenden för personer med funktionsnedsättning ska utföras med syfte att uppnå en god miljö
- Tillsyn utförs i syfte att förhindra ordningsstörningar eller överservering på eller i anslutning till serveringsställen
- Tillsyn av små avloppsanläggningar utförs i syfte att sjöar, vattendrag och kustvatten ska bibehålla eller uppnå en god ekologisk och god kemisk status
- Sprida information om risk för förekomst av skadliga ämnen i enskilda brunnar
- Tillsyn av förorenade områden och byggnader genomförs i syfte att åstadkomma riskreducering för människors hälsa och miljön

Strategiska nyckeltal för Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Strategiska nyckeltal	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Tillstånd små avlopp	156	150	135	140	140	135
Anmälningar värmepump	50	60	60	50	50	50
Anmälningar om kompostering av matavfall, slam och latrin	49	30	30	30	30	30
Anmälningar vattenverksamhet	34	20	15	20	20	20
Handläggningstid tillstånd små avlopp inom 6 veckor, %	96%	90%	100%	100%	100%	100%
Anmälningar dricksvattentäkt (grundvatten)	20	15	10	20	10	10
Klagomål inom miljöbalkens område	87	80	70	60	60	70
Anmälningar registrering av livsmedelslokal	48	40	40	40	40	40
Anmälningar registrering av livsmedelslokal	48	40	40	40	40	40
Handläggningstid serveringstillstånd inom 2 månader, %	89%	100%	100%	100%	100%	100%
Ansökningar serveringstillstånd	19	20	20	25	25	25

Den rådande coronapandemin har även under 2021 i stor omfattning påverkat Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete. Nya arbetsuppgifter och ny tillsyn av smittskydd på serveringsställen har införts under pandemin och klagomål och förfrågningar har ökad.

Förändring

Nämndens nettobudgetram uppgår till 8,9 mnkr. Intäkterna uppgår till 5,7 mnkr och bruttokostnaderna till 14,6 mnkr.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2021 (exkl politisk förstärkning)	-14 400	5 600
Indexuppräknings	-245	112
Effektivisering	101	
Justering	-6	-12
Budget 2022	-14 550	5 700

14.10 Tekniska nämnden

Tekniska nämnden ansvarar för väg och trafik, kart och mät (inklusive samhällsbetalda resor), samt de delar av den strategiska planeringen som avser VA- och avfallsfrågor.

Nämndens mål för 2022:

- Nöjdheten med nämndens service och bemötande ska öka
- Tekniska nämnden ska redovisa en ekonomi i balans
- Österåker arbetar systematiskt med att förbättra trafiksäkerheten kring skolorna i kommunen så att fler barn kan gå eller cykla till skolan
- Erbjuda attraktiva och tillgängliga offentliga miljöer
- Offentliga miljöer ska upplevas trygga för kommunens medborgare att vistas på
- Boende och verksamma i Österåkers kommun har en god tillgång till parker och natur och ett varierat utbud av grönområden av god kvalitet
- Kommunen tar fram en modell för hållbarhetsindikatorer i entreprenadupphandling (miljö, ekonomiskt, socialt)

Strategiska nyckeltal för Tekniska nämnden

Strategiska nyckeltal	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Energianvändning per gatubelysning, kWh/ljuspunkt	340	340	340	340	340	340
Driftskostnad kommunala bil- och cykelvägar, kr/meter	100	100	100			
Antal framtagna primärkartor	700	750	800	825	850	875
Antal framtagna nybyggnadskartor	80	60	80	85	90	95
Antal genomförda utstakningar	82	90	90	95	100	105
Antal genomförda lägeskontroller	93	80	80	85	90	95
Måluppfyllelse Handläggningstid trafik (3 v)	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Handläggningstid parkeringstillstånd (3 v)	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Måluppfyllelse Handläggningstid färdtjänst (3v)	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Handläggningstid skolskjuts (3v)	95%	100%	100%	100%	100%	100%

Förändring

Nämnden har för 2022 en nettobudgetram på 129,8 mnkr, en utökning från 2021 med cirka 11,1 mnkr som främst kan härledas till volymjusteringar av kapitalkostnader, indexuppräknings och politiska förstärkningar.

Tekniska nämnden (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2021 (exkl politisk förstärkning)	-125 350	6 650
Indexuppräknings	-2 131	133
Effektivisering	877	
Volymjustering kapitalkostnader	-7 000	
Politisk förstärkning enligt nedanstående:		
<i>Attraktiva offentliga miljöer</i>	-3 000	
Justering	4	17
Budget 2022	-136 600	6 800

Tekniska nämnden ansvarar bland annat för investering och skötsel av kommunens gator, parker och friluftsanläggningar. En större politisk förstärkning gjordes 2021 inom området *Attraktiva offentliga miljöer* för att både utreda och utveckla nya kommunala anläggningar, likväl som att rusta upp befintliga anläggningar. En lika stor satsning om 3 mnkr görs på området inför 2022 för att fortsätta arbetet.

En viktig trygghetsfrämjande faktor är god belysning. Kommunens belysningsplan togs 2010 och behöver uppdateras. Tekniska nämnden ska därför ta fram en strategi för kommunens belysning. I framtagandet av strategin ska såväl trygghetsperspektivet, som hållbarhetsperspektivet beaktas.

Under 2022 kommer nämnden att fortsätta sitt arbete med cykelplanen. Fler cykelparkeringar anläggs också under året. Nämnden bör i arbetet se till att fler cykelparkeringar även säkras med väderskydd och att en tydligare skyltning av kommunens cykelleder utförs. Nämnden behöver också fortsatt bevaka regionens och Trafikverkets fråga gällande gång- och cykelväg till Arninge, som varit aktuell under en tid och verka för att projektet blir av.

Kommunens vision pekar ut *hållbar framtid* som ett av fyra strategiska områden och Österåker har för avsikt att i framtiden kunna bidra till en emissionsfri båttrafik i skärgården, bland annat genom engagemanget i projektet H₂O. Projektet har som mål att under 2022 starta upp trafik med ett vägasdrivet höghastighetsfartyg i Österåkers kommun. Arbetet med sjötrafikutredningen

fortsätter inom ramen för Region Stockholms uppdrag, kommunens trafik- och mobilitetsplan samt Tematiskt tillägg kust och skärgård. Länsstyrelsen genomför även en analys av replipunkterna, däribland Åsättra. En studie är utförd av samhällsbyggnadsförvaltningen där Åsättra och en eventuell brygga i anslutning till Österskär har utretts. Tekniska nämnden får, i relation till detta, i uppdrag att utreda behovet av ytterligare muddring i Åsättra hamn för vintertrafik, samt att göra en fördjupad studie gällande möjligheterna att anlägga en trafikbrygga i Österskär. Den genomförda utredningen lyfter fram Lindholmsviken som en lämplig plats att studera vidare.

I Österåker finns goda möjligheter till friluftsliv och båtliv. Under sommarhalvåret rör sig både besökare och invånare i skog och mark, såväl som på sjön. Det är viktigt att det finns bra avfallshantering, exempelvis i form av fler papperskorgar på välbesökta platser. För att få till en avfallshantering med bra servicegrad behöver lokala företagare engageras. Även samarbete med grannkommunerna och Skärgårdsstiftelsen är viktigt för att få till en modell för att ta hand om avfallet från det rörliga friluftslivet.

Tekniska nämnden får också i uppdrag att i samråd med berörda nämnder och Österåkersvatten AB utarbeta en krisberedskapsplan för dagvatten vid skyfall.

14.11 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har ett övergripande ansvar för kommunens utveckling av verksamheter och ekonomi. Kommunstyrelsen leder, samordnar, stödjer och följer upp.

Kommunstyrelsen är organisatoriskt indelad i två områden: Kommunstyrelsens förvaltning (KSF) och del av samhällsbyggnadsförvaltningen (SBF-KS). I

Kommunstyrelsens förvaltning ingår stöd- och ledningsfunktioner:

ekonomiavdelning, näringslivsavdelning, avdelningen för administration och juridik, kommunikationsavdelningen, HR-avdelningen och

digitaliseringsavdelningen, som finansieras av förvaltningarna och organiseras

under Kommunstyrelsen. I samhällsbyggnadsförvaltningen kopplat till KS

ingår: avdelningen för verksamhetsstöd, strategiska planeringsavdelningen,

stadsbyggnadsavdelningen, mark och stora projekt, samt

lokalförsörjningsavdelningen. Överförmyndaren, som är en egen myndighet

ligger organisatoriskt inom Kommunstyrelsens förvaltning.

Kommunstyrelsens mål för 2022:

- Nöjdheten med service och bemötande ska öka
- Nöjdheten med kommunens kommunikation ska öka
- Kommunen ska uppnå de finansiella målen

- Kommunstyrelsen har en budget i balans
- Stödja och leda produktionsförvaltningens och utbildningsförvaltningens chefer att skapa välmående och attraktiva arbetsplatser
- Stödja och leda produktionsförvaltningens och socialförvaltningens chefer att skapa välmående och attraktiva arbetsplatser
- Tryggheten i kommunen ska öka
- Kommunen strategiskt arbete med hållbarhet och Agenda 2030 ska stärkas
- Kommunens sjöar, vattendrag och kustvatten ska ha en god ekologisk och kemisk status
- Kommunens klimatpåverkan ska minska
- Arbetsmarknaden i Österåkers Kommun ska växa i enlighet med STONO:s vision: antalet arbetstillfällen i kommunen öka med 7000 mellan 2010 och 2040
- Kommunen skapar förutsättningar för att nybyggnation sker i enlighet med Sverigeförhandlingen

Förändringar

Nettobudgetramen för Kommunstyrelsen uppgår till cirka 114 mnkr, vilket är en ökning med 19,6 mnkr jämfört med 2021. Ökning beror framförallt på politiska förstärkningar, men även på volymjusteringar och uppstartskostnader kopplat till Multihallen. Investeringsbudgeten för Kommunstyrelsen uppgår för 2022 till 8 mnkr, varav Kommunstyrelsens Produktionsutskott förfogar över 4 mnkr och Kommundirektören fördelar resterande 4 mnkr.

Kommunstyrelsen (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2021 (exkl politisk förstärkning)	-195 600	101 250
Indexuppräkning	-3 325	2 025
Effektivisering	1 369	
Volymjustering SBF-KS	-700	
Volymjustering KSF	-6 030	3 130
Multihall uppstartskostnad	-1 500	
Politisk förstärkning enligt nedanstående:		
<i>Utredningsbudget Sverigeförhandlingen</i>	-10 000	
<i>Kommundirektörens utvecklingsmedel</i>	-1 000	
<i>Trygghetsåtgärder</i>	-1 500	
<i>Strategisk verksamhetsutveckling bl.a. digitalisering</i>	-2 000	
<i>Informera om demokrati</i>	-50	
Justering	6	-25
Budget 2022	-220 330	106 380

Inför 2022 har politiska förstärkningar om cirka 14,6 mnkr gjorts på Kommunstyrelsen, främst inom områdena samhällsutveckling och trygghet.

Österåkers kommun är en tillväxtkommun i Stockholmsregionen och åtagandet i Sverigeförhandlingen, som innebär att kommunen ska växa med 7000 bostäder och 7000 arbetstillfällen, medför ett behov av utredningar och planläggningar kopplat till detta. Genom att föregå planläggning och utreda större områden blir det effektivare, bättre och mer fullständiga utredningar som kan tidigarelägga detaljplanläggningen. Syftet med dessa underlag och utredningar är att tidigt utveckla en plattform för en utveckling av ett stort antal samtidiga planer och projekt som, trots att det är separata projekt, kan bilda en effektiv helhet. En förstärkning under 2022 med 10 mnkr görs för att möjliggöra detta arbete. 1 mnkr är avsatt som Kommundirektörens utvecklingsmedel och är främst tänkt att användas som en förstärkning inom det strategiska samhällsbyggnadsområdet. 2 mnkr är avsatt för att stödja den strategiska verksamhetsutvecklingen, främst genom att möjliggöra

genomförande av olika utvecklingsprojekt inom den tänkta strukturen för utveckling. Detta för att främja innovation och ständiga förbättringar i kommunorganisationen, vilket är en nödvändighet på lång sikt (se avsnitt 1.7).

Österåker har en lång tradition som friluftsför- och idrottskommun. Det finns gott om områden och platser i kommunen för rörelse, motion, träning och tävling och Österåker har gjort flertalet satsningar på idrotten i kommunen senaste åren. 2018 stod den nya friidrottsarenan klar, flertalet idrottshallar har renoverats senaste åren och under nästkommande år står kommunens nya Multihall klar. I budget för 2022 finns 1,5 mnkr avsatt till övertagande, samt uppstart av Multihallen. Beloppet skall täcka bland annat invigning, kommunikation, iordningställande och inflytt i hallen för verksamheten. Inför 2022 får Kommunstyrelsen dels i uppdrag att göra en förstudie gällande ny simhall vid brandstationen eller annan, för ändamålet, lämplig plats, dels att i samverkan med Armada Fastighets AB genomdriva projektet gällande idrottsplats vid Ljusterö skola. Gällande idrottsplats vid Ljusterö skola bör samverkan också ske med andra aktörer som berörs, exempelvis Kultur- och fritidsnämnden och Svenska kyrkan på Ljusterö.

Med de många möjligheterna till motion och idrottsutövande som kommunen erbjuder, både för kommuninvånarna och för besökare, finns goda möjligheter för Österåker att profilera sig som en friluftsför- och idrottskommun. Gällande föreningslivet i kommunen görs redan ett omfattande arbete och andelen ungdomar och vuxna som anger att de rör på sig regelbundet och att de har en god hälsa är bland de högsta i landet.⁴ Däremot finns behov av att utarbeta en strategi för Österåker som destination för idrottsrelaterad turism. Det kan handla om att vara värdkommun för större tävlingsarrangemang, lägerverksamhet etcetera. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utarbeta en sådan strategi under 2022 och att samverka med andra förvaltningar och aktörer vid behov.

Kommunstyrelsens Produktionsutskott drifvar den kommunala verksamheten, både inom förskola och skola, vård och omsorg, kultur och fritid, samt måltid. Två uppdrag som relaterar till Produktionsutskottet ligger på Kommunstyrelsen inför 2022. Dels ska Kommunstyrelsen och dess utskott utreda förutsättningarna för att utöka Minirosens verksamhet till förskoleklass. Detta ska återrapporteras senast 30 april 2022. Dels ska Kommunstyrelsen och dess utskott utveckla anordnandet av uppdragsutbildning på Österåkers Komvux. Kommunstyrelsen ska också fortsätta arbetet med campusprojektet och utvecklingen av Österåkers gymnasium. I samtliga av dessa uppdrag ska samverkan ske med berörda nämnder.

---

⁴ Enligt Folkhälsomyndighetens nationella undersökning, *Hälsa på lika villkor* (2020)

Under 2022 ska modellen för lokalersättning ses över. Kommunstyrelsen kommer att leda arbetet, som ska ske i bred samverkan med andra nämnder, förvaltningar och eventuellt externa aktörer. För Kommunstyrelsens del är centrala aktörer lokalförsörjningsenheten och ekonomiavdelningen. Arbetet ska vara klart senast 30 juni 2022, med en första avrapportering till ekonomiavdelningen under april månad.

I Österåker ska alla delar av kommunen leva, särskilt viktigt är det att fortsätta utvecklingen av kommunens landsbygd och skärgård. Utvecklingen ska vara hållbar och särskild hänsyn ska tas till den befintliga miljön. I dagsläget bevakas skärgårdsfrågorna av flera olika förvaltningar och funktioner. Behov finns att samorganisera dessa resurser för att förbättra den strategiska skärgårdsutvecklingen. Kommundirektören får i uppdrag att organisera skärgårdsutvecklingen så att resurserna för utvecklingsfrågorna kopplat till detta optimeras.

Österåker är en entreprenörskommun, vilket återspeglas i det stora antalet registrerade företag i kommunen. Ett starkt lokalt näringsliv är viktigt och näringslivet i Österåker har stått sig mycket starkt även under pandemin. En undersökning i mars 2021 visade att Österåkers näringsliv klarat sig bäst i hela Stockholmsregionen under pandemiåret 2020 och att omsättningen ökade med 15 procent under samma period. Kommunen vill underlätta för såväl befintliga företag som nya att bedriva verksamhet i Österåker. Det digitala arbetssättet har fått stort genomslag på näringslivsområdet under året med digitala näringslivsfrukostar och digitala företagsbesök inom ramen för satsningen "100 företagsbesök", där kommunens ledningsgrupp har besökt det lokala näringslivet. Inte minst de digitala branschträffarna har visat sig vara mycket uppskattade och det digitala formatet har möjliggjort ett brett geografiskt deltagande. Kommande år kommer kommunen fortsätta att arbeta för att underlätta för och stärka det lokala näringslivet.

Samverkan med, och initiativ från, civilsamhället är betydelsefullt för kommunens fortsatta utveckling. Föreningslivet uppmuntras därför att arbeta med utveckling och hållbarhet med hjälp av sökbara bidrag som kommunen satt upp. Mandatperioden ut försätter kommunen att dela ut ett miljöbidrag till föreningar och organisationer som gör insatser i linje med Agenda 2030, samt ett tillgänglighetsbidrag till föreningar och organisationer som vill bidra med tillgänglighetsanpassade åtgärder för mer jämlika förutsättningar och rättigheter kopplat till tillgänglighetsområdet.

Ett av visionens strategiska områden, liksom ett av inriktningsmålen, handlar om trygghet. Målet är att kommunen och dess verksamheter ska vara en trygg plats för invånare, brukare och besökare. Trygghetsarbetet fortsätter därför att vara en högt prioriterad fråga och resurser skjuts till för trygghetsfrämjande

åtgärderna. Mycket av det arbetet som sker i kommunen syftar till att skapa ett tryggare Österåker och många av de satsningar som har gjorts i budgeten inför 2022 har som syfte att vara trygghetsfrämjande, ur flera olika perspektiv.

Kommunen behöver därför ta fram en sammanhållen strategi för trygghetsfrågorna, med fokus på folkhälsa och social hållbarhet, där syftet är att skapa förutsättningar för ett tryggt Österåker där alla kommunens invånare kan leva ett gott liv, hela livet. Kommunstyrelsen får därför i uppdrag att ta fram ett program för ”Ett tryggt Österåker”.

Frågan om trygghet och folkhälsa är ett prioriterat område inte bara för kommunen, utan även för regionen och ett folkhälsoarbete kommer att startas upp inför 2022. Region Stockholm kommer inom ramen för detta att bjuda in kommunerna till dialog för att tillsammans förbättra arbetet för en god hälsa och för minskade hälsoklyftor i befolkningen. Österåker ska delta i detta arbete och Kommundirektören ska bevaka frågan och ansvara för att kommunen bidrar i samverkan.

Drogproblematiken har under senare år varit ett aktuellt område för kommunen, där flera samordnade insatser har genomförts, både främjande och förebyggande och den senaste bedömningen är att problemet har minskat något. Kommunens ambition är dock större än så. Kommunstyrelsen får därför i uppdrag att, i samarbete med berörda nämnder, uppdatera den strategi som finns i arbetet mot bland annat droger, *Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak och Spel (ANDTS) – En samlad strategi för Österåkers kommun* och tydliggöra att Österåker har en nollvision mot droger. Arbetet med informationskampanjer och samarbetet med polisen gällande användandet av narkotikahundar i de kommunala skolorna ska intensifieras. Kommunstyrelsen får också i uppdrag att, i samarbete med berörda utskott och nämnder, utreda möjligheten att införa frivilliga, slumpvisa drogtester på kommunens högstadieskolor och gymnasium med målet om en drogfri skola. Uppdragen ska återrapporteras senast den 31 augusti 2022. Vid eventuella genomförande av drogtester i kommunens skolor ska utvärdering ske, både utifrån testernas effekter, men även utifrån upplevelsen, då det är viktigt att den personliga integriteten för eleverna värnas.

I trygghetsåtgärder ingår också säkerhet och krisberedskapsarbetet. I förstärkningen ”trygghetsåtgärder”, inryms ett ettårigt projekt med en beredskapssamordnare som ska stärka upp inom krisberedskapsarbetet. Kommunstyrelsen har två ytterligare uppdrag inom ramen för krisberedskap, dels att utreda möjligheterna att säkra Lagen som dricksvattenreserv, dels att kartlägga signalen för Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) i kommunen och åtgärda eventuella brister. Detta ska ske i samverkan med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

En kommun har många olika uppgifter och roller, men en av de viktigaste är den som demokratiaktör. Under nästkommande år, 2022, hålls val till riksdag, region och kommun. Kommunstyrelsen får i uppdrag att med hjälp av Ungdomsrådet informera om demokrati, där den främsta målgruppen är förstagångsväljare. Detta kan exempelvis göras genom en informationsfilm eller liknande, för att sprida kunskap och nyfikenhet kring rösträtt och demokratiska rättigheter.

Kommunen har också rollen som arbetsgivare och en av utmaningarna framöver är att säkra kompetensförsörjningen. Ett strategiskt arbete kring att kartlägga framtida kompetensbehov pågår och en första återrapportering ska vara klar vid årsskiftet 2021/2022. Kommundirektören får i uppdrag att verka för att kommunen aktivt arbetar för att, på både kort och lång sikt, vara en attraktiv arbetsgivare som både lyckas rekrytera, behålla och utveckla rätt kompetens.

Österåker som fysisk plats har en lång och spännande historia. I Österåkers strävan framåt, mot morgondagens framtidskommun, är det viktigt att ibland blicka bakåt och förstå hur utvecklingen har sett ut. Genom att ha god kunskap om historiska skeenden kan förståelsen för nuet bli större, och även förståelse för hur framtiden kan, bör och kommer att formas. Kommunstyrelsen får därför i uppgift att producera en informationsskrift om Österåkers historia som framförallt förtroendevalda, men även tjänstemän och allmänhet kan ta del av. Detta ska ske i samverkan med Österåkers Hembygds- och Fornminnesförening, som har tagit fram en utställning som kan ligga till grund för skriften.